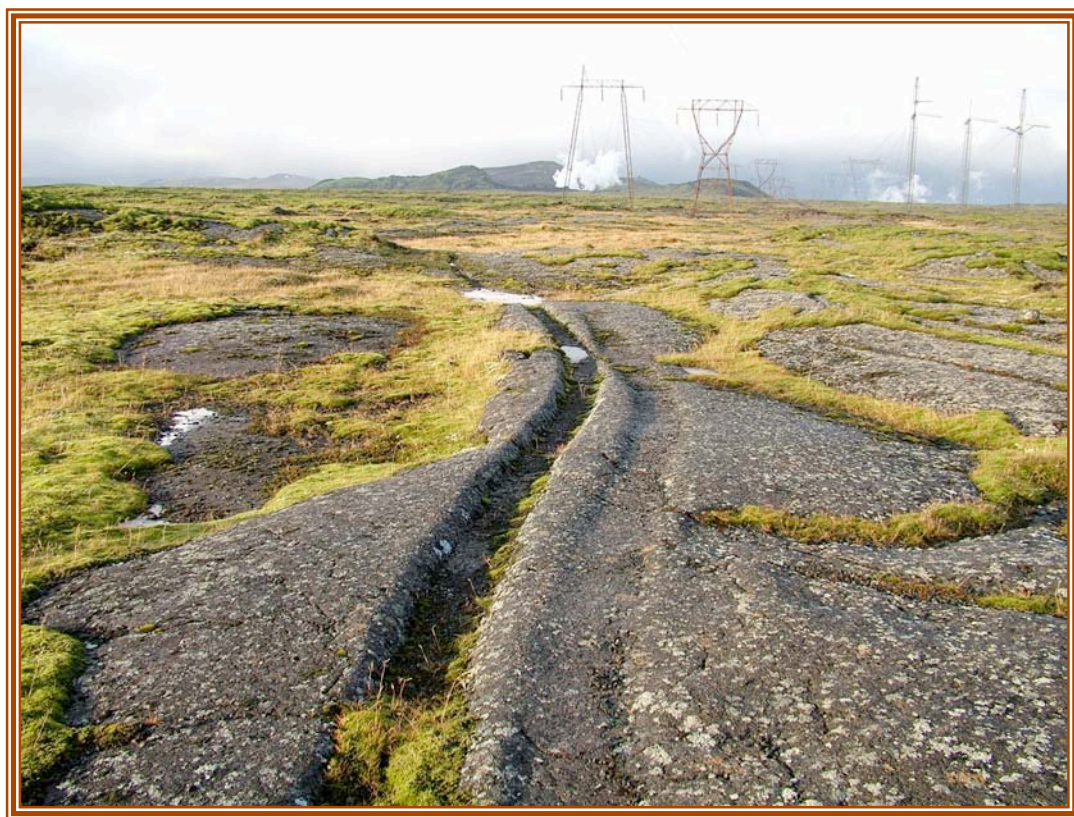

Fornleifaskráning

vegna mats á umhverfisáhrifum
háspennulína frá Ölkelduhálsi og
Kolviðarhóli í Árnessýslu að Geithálsi og
Straumsvík í Gullbringusýslu

Bjarni F. Einarsson
2006

Forsíðumyndin sýnir tvær rásir í hraunhelli eftir umferð hesta og manna yfir Hellisheiðina (Ölfus, fornleifar nr. 4). Leiðin heitir Hellugata eða Hellisheiðarvegur. Hún var friðlýst árið 1971. Í baksýn má sjá Stóra-Reykjafell (sjá nákvæma staðsetningu á mynd nr. 10). Ljós. BFE.

<i>Efnisyfirlit</i>	<i>Bls.</i>
Inngangur	4
Skráningin	8
Einstaka línuleiðir	10
Jarðstrengir	16
Mótvægisaðgerðir	16
Tillaga að línuleið	17
Niðurstaða	17
Löftmyndir	19
Heimildir	25
 <i>Viðaukar I – II:</i>	
I) GPS hnit á Helluleiðinni	26
II) Nákvæmar löftmyndir, A3	29
Fornleifaskrá	37

Inngangur

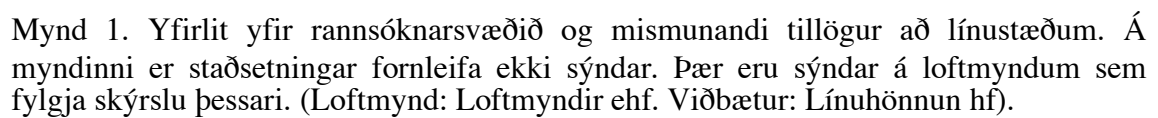
Að beiðni Línuhönnunar hf. fyrir hönd Landsnets tók Fornleifafræðistofan að sér að kanna á vettvangi allar fornleifar sem kynnu að leynast á fyrirhuguðum línustæðum háspennulína frá Ölkelduhálsi og Hverahlíð að Kolviðarhóli, að Kolviðarhóli í Lyklafell og frá Lyklafelli að Geithálsi annarsvegar og að Straumsvík hinsvegar. Einnig var línuleið frá Hamraneslínu 1 og 2 að Búrfellslínu 3 skoðuð. Allar línuleiðirnar eru sýndar á mynd 1 og 10 – 16. (Myndirnar eru nákvæmari í viðauka II). Skráningin fór fram vegna vinnu að mati á umhverfisáhrifum allra tillagnanna að þessum línuleiðum. Að minnsta kosti 100 – 200 m breitt svæði var kannað í kring um tillögurnar og sums staðar jafnvel stærra svæði. Stærðir svæðanna eru einnig tilgreindar á mynd 1 og 10 – 16 og viðauka II. Áhrifasvæðið er um 100 m út frá miðlínu línanna, en nákvæm staðsetning hverrar línu er ekki endanlega ákveðin að öðru leyti en því að þær verða innan hinna afmörkuðu svæða (gular línur á kortum 10 – 16 og viðauka II), nema annað verði ákveðið síðar. Þá verða viðeigandi svæði könnuð.

Farið var í gegnum nokkrar heimildir svo sem Sögu Kolviðarhóls, Sýslu- og sóknarlýsingar, Örnefnaskrár og Friðlýsingarskrá.

Vettvangsvinna fór fram á tímabilinu 22. – 23. maí 2006 og 21. september – 17. nóvember síðastliðinn með stuttum hléum. Hver staður fékk eitt númer og fornleifar á viðkomandi stað, einar eða fleiri, fengu sitt undirnúmer. Þannig getur einn staður geymt einar eða fleiri fornleifar. Hvert sveitarfélag hefur eigið númerakerfi frá 1 – n. Fylgt var númerakerfi Fornleifafræðistofunnar og byrjað á næsta lausa númeri í viðkomandi sveitarfélögum. Til aðstoðar á lokaspretti skráningarinnar var Sandra Sif Einarsdóttir, þjóðfræðingur og M.A. nemi í fornleifafræði. Notuð eru hugtökin fornleifar og minjar, en munurinn er að fornleifar eru eldri en 100 ára, en minjarnar yngri og því ekki fornleifar skv. laganna hljóðan.

Vestast, í hraununum sunnan við Straumsvík, háttar þannig til að nær ógjörningur er að kanna svæðið til fullnustu. Þar eru óteljandi hæðir, gjótur og jarðföll, úfið hraun og skógrækt. Heimildir um svæðið gefa ekki til kynna að þar kunni að leynast fornleifar aðrar en þær sem nú eru skráðar.

Á sumum svæðum hefur svokölluð svæðisskráning áður farið fram. Á öðrum svæðum hefur skráning vegna mats á umhverfisáhrifum annarra framkvæmda farið fram svo sem Búrfellslínu 3a og virkjana á Hveradalasvæðinu. Í einstaka tilfellum hafa fornleifar verið skráðar í tvígang áður en þessi skráning var gerð. Í öllum tilfellum er reynt að geta þessara skráninga í fornleifaskránni. Þeirra er einnig getið í heimildaskrá hér að neðan. Flestar þeirra fornleifa sem nú fundust eru ekki áður skráðar.

Sérstaklega skal tekið fram að sjálf virkjanasvæðin í kringum Hellisheiðarvirkjun hjá Kolviðarhóli, Hverahlíð og við Ölkelduháls voru ekki skoðuð. Þau hafa verið skoðuð í sambandi við mat á umhverfisáhrifum viðkomandi virkjana og er vísað í þær skýrslur þegar upplýsingar liggja fyrir. Af þeim sökum er svæðið frá tengivirki norður af Kolviðarhóli austur að svæðinu ofan við Hellisskarð ekki kannað til hlítar. Nokkrar undantekningar eru á þessu og þá vegna þess að aðstæður kröfðust þess. Þetta á við gamlar þjóðleiðir og minjar tengdum þeim sem ekki virðast hafa verið skráðar áður nema að vissu leyti.

Þau nýmæli eru í þessu mati að nú verða minjum gefnar tvennar einkunnir, annarsvegar fyrir minjagildi og hins vegar fyrir varðveislugildi. Slíkt hefur ekki verið gert áður varðandi fornleifar hér á landi. Tilgangurinn er fyrst og fremst sá að auðvelda leikmönnum að átta sig á gildunum. Einkunnirnar eru á skalanum 1 – 10. Gamla matið, *ekkert*, *lítið*, *talsvert* og *hátt* er notað eftir sem áður.

Þegar hættumatið var skilgreint var gengið út frá því sem vísu að hinar fyrirhuguðu línuframkvæmdir myndu ætíð taka tillit til fornleifa og ekki skaða þær. Af framkvæmdunum stafar því ákveðin tímabundin hætta og er lagt mat á hana í viðeigandi reit. Sú hætta ætti að hverfa eftir að framkvæmdum lýkur og tillit hefur verið tekið til allra minjanna.

Fulltrúi verkkaupa var Ólafur Árnason hjá Línuhönnun hf. Ýmsar upplýsingar veittu starfsmenn Byggðasafns Hafnarfjarðar og leitað var í smiðju Jónatans Garðarssonar. Kann ég þessum aðilum bestu þakkir fyrir.

Nr.	Tegund	Fj.	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðv.gildi	Mót.v.aðgerðir
Garðabær									
11:1	Vörður og rúst	3	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (3)	Litlar/rannsókn
12:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (5)	Lítið (5)	Rannsókn
13:1	Fornleið	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (7)	GPS mæling
14:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4,5)	Litlar
15:1	Rúst	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Rannsókn
16:1	Vörður	7 ¹	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
17:1	Rúst	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (4,5)	Lítið (4,5)	Rannsókn
18:1	Gata	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (1)	Lítið (2)	GPS mæling
8 staðir		10 fornleifar – 16 minjar							
Hafnarfjörður									
5:1	Fjárskjól	1	Byggingar	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Rannsókn
5:2	Fjárskjól	1	Byggingar	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6,5)	Talsvert (6,5)	Rannsókn
5:3	Varða	1	Byggingar	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
5:4	Fjárskjól	1	Vegagerð	Mikil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (-)	Talsvert (-)	Rannsókn
210:1-4	Sel	4	Landeyðing	Lítill	Sæm.	1550-1900	Hátt (8)	Hátt (8)	Rannsókn
210:1	Stekkur	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Hátt (7,5)	Talsvert (7,5)	Rannsókn
210:2	Rúst	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Hátt (7,5)	Talsvert (7,5)	Rannsókn
210:3	Rúst	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Hátt (7,5)	Talsvert (7,5)	Rannsókn
210:4	Stekkur	1	Landeyðing	Mikil	Sæm.	1550-1900	Hátt (7)	Talsvert (6)	Rannsókn
211:1	Fornleið	1	Náma	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7))	Talsvert (7)	GPS mæling
286:1	Þjóðleið	1	Náma	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Lítið (4,5)	GPS mæling
291:1	Gata	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6,5)	Talsvert (6,5)	GPS mæling
292:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
294:1	Gata	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	GPS mæling

¹ Aðeins tvær af vörðunum eru taldar eldri en 1900, aðrar eru ungar.

296:1	Skúti og vörður	3	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
297:1	Varða	1	Byggingar	Lítill	Sæm.	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
298:1	Fornleið	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6,5)	Talsvert (6,5)	GPS mæling
299:1	Fornleið	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	GPS mæling
300:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
301:1	Fornleið	1	Byggingar	Mikil	Sæm.	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	GPS mæling
302:1	Fjářborg	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Hátt (8,5)	Rannsókn
303:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Litlar
304:1	Fjárskjól	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6,5)	Talsvert (6,5)	Rannsókn
305:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
306:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
307:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
308:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
309:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
310:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
311:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
<i>23 staðir 27 fornleifar – 31 minjar</i>									
Kópavogur									
54:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
55:1	Vörður	2	Ekkert	Engin	Sæm.	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
56:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
<i>3 staðir 1 fornleifar – 4 minjar</i>									
Mosfellsbær									
4:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
5:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
6:1	Fornleið	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	GPS mæling
7:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3))	Litlar
8:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
9:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
10:1	Eyðibýli	1	Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (5,5)	Rannsókn
11:1	Meint rúst	1	Ekkert	Engin	-	-	Ekkert (0)	Ekkert (0)	Engar
12:1	Gata	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	GPS mæling
13:1	Vörður	2	Ekkert	Engin	Sæm.	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
14:1	Gata	1	Landeyðing	Talsverð	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	GPS mæling
<i>11 staðir 9 fornleifar 12 minjar</i>									
Reykjavík									
152:1	Rúst	1	Byggingar	Mikil	Sæm.	1900-	Ekkert (0)	Ekkert (0)	Engar
153:1	Áningastaður	1	Umferð	Talsverð	-	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Málmeitart.
<i>2 staður 1 fornleifar – 2 minjar</i>									
Ölfus									
1:1	Rétt og varða	2	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Rannsókn
2:1	Sæluhús	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Rannsókn
3:1	Garður	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (6)	Lítið (6)	Rannsókn
4:1	Fornleið	1	Byggingar	Mikil	Ágætt	1550-1900	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	GPS mæling
5:1	Stengdur þjóður	1	Ekkert	Engin	-	1550-1900	Lítið (1)	Lítið (4)	Engar
5:2	Rétt?	1	Ekkert	Engin	-	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Rannsókn
42:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
43:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
44:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (3)	Litlar
45:1	Varða	1	Horfin	-	-	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (3)	Horfin
46:1	Sæluhús	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1840	Hátt (8,5)	Hátt (9)	Rannsókn
47:1	Varða	1	-	-	-	1550-1900	-	-	Engar
48:1	Vörður	2	Virkjun	Mikil	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
49:1	Varða	1	Virkjun	Mikil	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
50:1	Varða	1	Virkjun	Mikil	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (3)	Litlar
51:1	Gata	1	Virkjun	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	GPS mæling
52:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Litlar
53:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
54:1	Rúst	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Rannsókn
54:2	Rúst	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Rannsókn
54:3	Rúst	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Rannsókn
55:1	Hellir og garður	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Rannsókn

56:1	Vegur	1	Virkjun	Talsverð	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	GPS mæling
57:1	Vörður	3	Ekkert	Engin	Sæm.	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Engar
58:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (1)	Lítið (1)	Litlar
59:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Litlar
60:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæm.	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
61:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
62:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Litlar
26 staðir		30 fornleifar- 33 minjar							
Samtals				Meðaleink.		Meðaleink.			
73 staðir		78 fornleifar – 98 minjar		3,34		3,43			

Tafla yfir skráðar fornleifar. Með litlum mótvægisáðgerðum er átt við frekari ljósmyndun og/eða teikningu. Teikning gæti þýtt minniháttar áðgerð svo sem brottnám, snið eða prufuhola(ur). Aftan við minja- og varðveislugildið eru einkunnir (1-10) hafðar í sviga. Mótvægisáðgerðir miðast við að ekki verði hægt að tryggja öryggi minjanna.

Skráningin

Á hinu kannaða svæði eru allar fornleifar í næsta nágrenni við Hellugötuna (Ölfus nr. 4) á Hellisheiði friðlýstar 1971. Þetta eru auk sjálfrar leiðarinnar, allar vörður og Hellukofinn (Ölfus nr. 46). Stendur svo í Friðlýsingarskjalinu: „Gamla sæluhúsið, „Hellukofinn“ svonefndi, er stendur við hinn varðaða veg vestantil við miðja heiði. [(Hellisheiði)]. Einnig vörðurnar og vegurinn, troðinn hestaslóð sem víða markar fyrir í hrauninu. Skjal undirritað af ÞM 13.05.1971. Þinglýst 03.09.1971.“ (Fornleifaskrá 1990:77. Sjá mynd af götunni á forsiðu og mynd 3 af Hellukofanum).

Bent skal á að skv. þjóðminjalögum frá 2001 eru allar fornleifar friðaðar og sumar friðlýstar. 10. grein laganna hljóðar svo: „Fornleifum má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi né nokkur annar, spilla, granda né breyta, ekki heldur hylja þær, laga né aflaga né úr stað flytja nema með leyfi Fornleifaverndar ríkisins.“ Því eru allar þær fornleifar á svæðinu, sem eldri eru en 100 ára, friðaðar skv. lögunum (Þjóðminjalög 2001).

Friðlýstum fornleifum fylgir 20 m friðhelgt svæði út frá ystu sýnilegu mörkum þeirra. Um friðaðar fornleifar gilda engin sérstök ákvæði hvað þetta varðar. Sú hefð hefur þó komist á að fara ekki of nærri fornleifum og taka tillit til eðli þeirra og þarfa.

Samtals fundust á hinu kannaða svæði 73 staðir með 98 fornleifum/minjum. Þar af voru 62 staðir með 78 eiginlegum fornleifum (100 ára eða eldri). Ellefu staðanna geymdi tvær eða fleiri rústir eða fornleifar, aðrir aðeins einar.

Í þessari skráningu er, eins og áður hefur komið fram, gengið út frá því að hin fyrirhugaða lína muni ekki spilla fornleifum/minjum. Hins vegar er línulögnin talin geta valdið tímabundinni hættu og er lagt mat á hana. Með línulögn er átt við allar þær afleiddu framkvæmdir sem til greina koma vegna línulagnarinnar svo sem staurasetningu, vegagerð o.s.frv. Hægt er að taka tillit til fornleifanna með því að sneiða hjá þeim við alla mannvirkjagerð eða nota fyrirbyggjandi slóða sem þegar hafa raskað fornleifum.

Í einu tilviki er hættumatið „vegagerð“ notað sem tímabundin hættu vegna þess að sú hættu er meiri. Er þá vísað til fyrirhugaðrar stækkunar Reykjanesbrautar.

Fornleiðir, götur og vegir voru ekki raktir langt út fyrir áhrifasvæði þau sem könnuð voru.

Verði ekki hægt að tryggja öryggi fornleifanna eða komast hjá raski á þeim þarf leyfi Fornleifaverndar ríkisins til þess og hlíta þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Í ágætu ástandi voru 31 minjar, en þar af eru 28 eiginlegar fornleifar. 45 minjar voru taldar í sæmilegu ástandi, en þar af eru 30 fornleifar. Í lélegu ástandi voru 16 minjar, þar af 15 fornleifar. Sex fornleifar voru ekki metnar í þessu sambandi vegna ýmissa ástæðna (horfnar, náttúrumyndun og óvissa um tilvist).

11 minjar, þar af 10 fornleifar, á 10 stöðum voru taldar í mikilli hættu vegna annarra þátta en línulagnarinnar. Hættan stafaði af vegagerð, landeyðingu, byggingum, ábúð og virkjun.

Sjö minjar, allar fornleifar, á fimm stöðum voru taldar í talsverðri hættu vegna bygginga, námu, landeyðingar, umferðar og virkjunar.

Í lítilli hættu eru sex minjar, þar af fimm fornleifar, á þremur stöðum. Hættan stafar af landeyðingu, námu og byggingum.

Einar fornleifar eru ekki metnar með tilliti til hættumats vegna þess að þær eru horfnar (sjá mynd 2). Aðrar minjar og fornleifar eru ekki í neinni viðvarandi hættu.

78 minjar voru taldar vera frá tímabilinu 1550 – 1900 og teljast því til fornleifa. 14 minjar eru yngri en 1900 og eru því ekki fornleifar og nota því ekki verndunar þjóðminjalaga. Aðrar minjar voru ekki metnar.

Mynd 2. Varða (Ölfus nr. 45) við Draugatjörn sem hvarf á tímabilinu 22. maí – 29. sept. Á bak við vörðuna má sjá nýlegan malarveg sem liggur upp á Bolavelli. Á milli hans og vörðunnar var verið að grafa skurð við vettvangsskoðun 29. sept. 2006 (sjá mynd 7). Sennilega var vörðunni eytt nokkrum dögum fyrir þann 29. sept. (Horft mót N. Ljósm. BFE).

Þrír staðir, með sex fornleifum, eru taldir hafa hátt minjagildi. Eru það leifar Gvendarsels í Undirhlíðum (Hafnarfjörður nr. 210:1-4), Hellisgötunnar yfir Hellisheiði (Ölfus nr. 4, sjá forsíðumynd) og sæluhúsið Hellukofinn (Ölfus nr. 46, sjá mynd 3). Almenn tafa selstöður hátt minjagildi og vegna þess að Hellugatan og Hellukofinn hafa verið friðlýst verður að telja þessar

fornleifar hafa hátt minjagildi. Friðlýsing Hellugötunnar hefur þó ekki verið virt sem skildi. Því var brugðið á það ráð að mæla hana nákvæmlega inn svo að ekki liggi vafi á því hvar hún liggur. Þá mælingu framkvæmdi Línuhönnun hf. undir leiðsögn undirritaðs. Allir mælipunktur fylgja í lok þessarar skýrslu.

Talsvert minjagildi hafa 20 minjar, allt fornleifar, á 14 stöðum. Tvær minjar hafa ekkert minjagildi og afgangurinn lítið minjagildi.

Varðveislugildið er iðulega svipað og minjagildið og er vísað beint í fornleifaskránnar varðandi það.

Engar fornleifar þykir ástæða til að friðlýsa frekar en gert hefur verið.

Meðaleinkunn minjagildis allra minjastaðanna á línuleiðunum er 3,34. Meðaleinkunn varðveislugildis er 3,43. Þetta telst vera lítið minja- og varðveislugildi þegar allar leiðirnar eru skoðaðar í heild sinni.

Mynd 3. Hellukofinn á Hellisheiði (Ölfus nr. 46). Hann mun vera byggður um 1830 af Þórði Erlendssyni bónda á Tannastöðum (d. 1872). Kofinn er borgghlaðinn, en þá eru hellur látnar halla líttillega út á við svo vatn megi renna út, en ekki inn. Þessi tækni var aðalega notuð við byggingu fjárborga hér á landi, en talin upprunnin á Írlandi. Kofinn var friðlýstur árið 1971. (Horft mót VNV. Ljósm. BFE.

Sérstök athygli er vakin á því að fornleifa varð vart utan við áhrifasvæði línanna. Þær voru yfirleitt ekki skráðar nema að vafi hafi leikið á því hvort þær væru innan markanna eða ekki. Sérstaklega margar fornleifar eru í nágrenni Straumsvíkur. Aðeins þær sem eru innan við áhrifasvæði línanna þar eru skráðar hér. Margar hafa verið skráðar í tengslum við aðrar framkvæmdir og sumar eru í skráningarferli hjá Byggðasafni Hafnarfjarðar.

Einstakar línuleiðir

Ef einstakar línuleiðir eru skoðaðar og bornar saman þá er ekki mikill munur á minja- og varðveislugildi, en sum staðar er hann þó fyrir hendi.

A: Lína frá Ölkelduhálsi að Kolviðarhóli meðfram Skarðsmýrarfjalli, norðan Litla-Skarðsmýrarfjalls (Bitrulína 1, kostur C).

Á þessari línuleið eru fimm fornleifar á þremur stöðum. Þetta er gamla leiðin Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51), varða (Ölfus nr. 53) og þrjár minjar í Skarðsmýrinni vestanverðri (Ölfus nr. 54:1-3). Meðaleinkunn þessara fornleifa er 5 bæði hvað varðar minja- og varðveislugildi. Þar eru rústirnar í Skarðsmýrinni mikilvægastar með einkunnina 7 í öllum tilfellum.

B: Lína frá Búrfellslínu 3 yfir Fremstadal norðaustan við Litla-Skarðsmýrarfjall og í línu sem nefnd er hér að ofan undir lið A. (Bitrulína 1, kostur B). Á þessari leið eru engar minjar.

Mynd 4. Dyrnar á Fjárborginni (Hafnarfj. nr. 302). Sjá má grilla í hleðsluna sem er fyrir innan fjárborgina. Mun það líklega vera einsdæmi að hlaðinn veggur sé hafður svona inn í sjálfri borginni. Hleðslutæknin er sú sama í Hellukofanum og sést á mynd 3. (Horft til N. Ljósm. BFE).

C: Lína frá Fremstadal við Búrfellslínu 3 yfir Litla-Skarðsmýrarfjall og svo í línu undir lið A. (Bitrulína 1, kostur A).

Á þessari leið eru einar fornleifar nær alveg upp við Litla-Skarðsmýrarfjall vestanvert. Þetta er hellisskúti með hleðslum fyrir (Ölfus nr. 55). Einkunnin er 6, bæði hvað minja- og varðveislugildi varðar. Hvert notagildi þessara leifa var verður ekkert sagt með vissu en getum að því leitt að hér kunni að vera um fjárskjól að ræða sem getur hafa verið í einhverjum tengslum við fornleifar nr. 54.

D: Lína frá Ölkelduhálsi að Hverahlíð (Bitrulína 2).

Á þessari leið eru tvær fornleifar við Orustuhól (Ölfus nr. 5:1 og 5:2). Fyrri staðurinn er staður tengdur þjóðtrú, þ.e.a.s. hóllinn sjálfur, en hinn er meint rétt sem gæti verið nokkuð forn. Meðaleinkunn þessara staða er 2 fyrir minjagildið, en 3,5 fyrir varðveislugildið.

E: Lína frá Hverahlíð að Búrfellslínu 3 (Hverahlíðarlína 1).

Á þessari leið eru engar fornleifar. Tvær ungar minjar eru í jaðri hins kannaða svæðis við þessa línuleið. Þær eru gata (Ölfus nr. 56) og vörður (Ölfus nr. 57). Meðaleinkunn minja- og varðveislugildis er 1,5.

F: Lína frá Hverahlíð nánast beint í norður að Sogslínu 2. Engar minjar eru á þessari leið.

G: Lína sem liggur með Sogslínu 2 og Búrfellslínu 2 og 3 á Hellisheiði að tengivirki norðan við Kolviðarhól.

Með þessu línustæði liggur Hellugatan með vörðum sínum (Ölfus nr. 4), Hellukofinn (Ölfus nr. 46), Biskupsvarða (Ölfus nr. 47) og varða (Ölfus nr. 52). Allar þessar minjar eru friðlýstar 1971. Biskupsvarðan var þó löngu horfin þegar friðlýsingin átti sér stað 1971. Hellugatan hefur þegar verið

löskuð af fyrri framkvæmdum á heiðinni svo sem staurasetningu, vegagerð og girðingarlögn. Að auki eru við þessa línu vörður (Ölfus nr. 48 – 50) og gamla leiðin Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51). Samtals eru á þessari leið níu fornleifar á átta stöðum. Meðaleinkunn minjagildanna er **4,00**, en meðaleinkunn varðveislugilda er **4,21** (Biskupsvarðan ekki með í þessum tölum). Á þessari leið eru fornleifar sem taldar eru hafa hæstu einkunnir á öllum línuleiðunum. Er það Hellukofinn með einkunnirnar 8,5 og 9. Hellugatan hefur einkunnirnar 7,5 í báðum tilvikum. Hellukofinn er talinn í lítilli hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda, en Hellugatan í mikilli hættu. Séu þessar tvær fornleifar dregnar frá eru einkunnirnar aðeins 2,40 og 2,60. Sérstaklega skal tekið fram að fornleifar á áhrifasvæði sjálfrar virkjunarinnar eru ekki skráðar í þessu ferli nema í undantekningartilfellum og þá aðeins austan við Hellisskarðið.

Mynd 5. Fjárskjól skammt suður af álverinu í Straumsvík (Hafnarfj. nr. 304). Sjá má garðhleðslu framan við skúta og dyr t.v. Fjárskjól eru býsna algeng á þessu svæði, enda bjóða staðhættir upp á slíkar lausnir. Þetta skjól er dæmigert fyrir þessa tegund fornleifa, sem eru í jarðföllum við skúta. Þau sjást ekki fyrir en gengið er fram á þau. Þetta var. t.d. á kaf í snjó þegar skráningarvinna var í gangi vegna fyrirhugaðrar línu frá Hamranesi vestur um Reykjanes. (Horft mót NA. Ljósm. BFE).

G:1: Sé kostur E farin, sbr. hér að ofan, að Sogslínu 2 og Búrfellslínu 2 og 3 á Hellisheiði þá falla burtu allar fornleifarnar nema Hellugatan, vörður nr. 48 – 50 og gamla leiðin Milli hrauns og hlíðar. Meðaleinkunn minjagildisins verður þá **3,10** og varðveislugildisins **3,30**.

H: Lína frá tengivirki norðan við Kolviðarhól að tengivirki vestan við Lyklafell (Kolviðarhólslína 1 og 2).

Á þessari leið eru Húsmúlarétt og varða (Ölfus nr. 1), Sæluhús við Draugatjörn (Ölfus nr. 2), garður um Draugatjörn (Ölfus nr. 3) og vörður (Ölfus nr. 42 – 45 og 58 – 62). Vörðurnar hafa vafalaust varðað gömlu leiðin sem var framhald Hellugötunnar og jafnvel leiðarinnar Milli hrauns og heiðar. Til hennar sést þó sjaldnast og því verða vörðurnar að vera fulltrúi fornleiðarinnar. Einnig eru við þessa leið vörður (Kópavogur nr. 54 og Mosfellsbær nr. 13 og 14). Samtals eru því 17 fornleifar eða minjar á 15 stöðum á þessari leið. Einar fornleifar eru horfnar. Meðaleinkunn minjagildanna er **2,87** og varðveislugilda **3,00**. Hæstu gildin hafa Húsmúlarétt og sæluhúsið eða 7 í báðum tilfellum. Þá hefur garðurinn utan um

Draugatjörn 6 í bæði skiptin. Þessar fornleifar eru taldar í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda. Ef gildi þessara þriggja fornleifa eru dregin frá er meðaleinkunnin einungis 1,92 og 2,08.

Mynd 6. Straumsselsstígur (Hafnarfj. nr. 291). Hér má sjá djúpa rás sem myndast hefur ofan í hraunhelluna eftir árhundruða umferð járnaðra hesta. Bendir þetta til þess að Straumssel sé mjög fornt eða að þetta sé gleymd þjóðleið yfir nesið. Verslað var í Straumsvík í lok miðalda og gæti leiðin verið þaðan og yfir í Selvoginn og til verslunarstaðar, einnig frá miðöldum, austan við Grindavík. (Horft til S. Ljósm. SSE).

I: Lína frá tengivirki vestan við Lyklafell að tengivirki við Geitháls.

Við þessa línu eru einkum vörður (Mosfellsbær nr. 4 – 5, 7 - 9) auk slóða eða leiða (Mosfellsbær nr. 6 og 12), eyðibýlis (Sólheimakot, Mosfellsbær nr. 10) og náttúrumyndunar (Mosfellsbær nr. 11). Í landi Reykjavíkur eru tvær minjar, rúst (nr. 152) og áningastaður (nr. 153). Samtals fundust 11 minjar/fornleifar á jafnmörgum stöðum á þessari línuleið. Meðaleinkunn minjagilda er 2,45 og varðveislugilda 2,41. Eyðibýlið hefur einkunnirnar 6 og 5,5 og stafar það einkum að því að undir sverðinum gætu leynst merkilegar minjar, en ýmislegt bendir þó til þess að svo sé ekki og er trúlega um ofmat á minjunum að ræða hér. Náttúrumyndunin og rúst í landi Reykjavíkur hafa 0 í einkunn. Taki maður ekki tillit til þeirra og eyðibýlisins eru einkunnirnar 2,63 í báðum tilfellum.

J: Lína frá tengivirki vestur af Lyklafelli að tengivirki við Hamranes.

Við þessa línuhugmynd eru þrjár vörður í landi Kópavogs (nr. 55 og 56) og afgangurinn í landi Hafnarfjarðar. Eru það Gvendarsel (nr. 210:1-4), Undirhlíðarvegur (nr. 211), Stórhöfðastígur (nr. 298), Selvogsgata/Grindarskarðsvegur (nr. 299), varða (nr. 300) og Hrauntungustígur (nr. 301). Samtals fundust 13 fornleifar/minjar á níu stöðum. Minjagildi þeirra hefur meðaleinkunnina 5,17 en meðaleinkunn

varðveislugilda er **4,96**. Á leiðinni eru leifar Gvendarsels, fjórar rústir, sem hefur annarsvegar meðaleinkunn fyrir minjagildi 7,38 og fyrir varðveislugildi 7,13. Einnig hafa gamlar leiðir á svæðinu nokkuð háar einkunnir sem stafar af því að þær eru vel varðveittar flestar og einkennandi fyrir gamlar leiðir á Reykjanesi. Allar fornleifarnar eru í mikilli hættu (tímabundinni) vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda. Þær minjar á þessari leið sem ekki eru í hættu teljast ekki til fornleifa.

K: Leið frá Hamranesi að Straumsvík (Ísallína 3).

Á þessum kafla voru fimm fornleifar. Fjórar þeirra voru skráðar í sambandi við umhverfismat á nýjum Krýsuvíkurvegi (Hafnarfj. nr. 5:1-4). Ein bættist nú við (Hafnarfj. nr. 297). Ein þeirra (nr. 5:4), er nú horfin, annaðhvort undir veg eða mön. Nákvæm staðsetning hennar var mæld á sínum tíma. Minja- og varðveislugildi hennar var ekki metið nú. Meðaleinkunn þeirra sem metnar voru er í báðum tilfellum **4,13**. Allar fornleifarnar eru í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda og fornleifar nr. 5 eru að auki í talsverðri viðvarandi hættu vegna byggingaframkvæmda.

L:1-4: Ýmsar hugmyndir að línuleiðum, annarsvegar frá hugsanlegu tengivirki við Stórhöfða og hins vegar frá tengivirki við Hamranes.

L:1: Leið frá hugsanlegu tengivirki við Stórhöfða vestur með hraunkambi og svo norður í átt að álverinu (syðsta og vestasta útfærslan). Á þessari leið eru Fjárborgin (Hafnarfj. nr. 302, sjá mynd 4), Straumsselsstígur (Hafnarfj. nr. 291, sjá mynd 6), Gerðisstígur/Efrihell nastígur (Hafnarfj. nr. 294), fjárskjól (Hafnarfj. nr. 296 og 304, sjá mynd 5) og nokkrar vörður (Hafnarfj. nr. 292, 303, 305 – 311). Meðaleinkunn fornleifa/minja á þessari línuleið er 3,07 fyrir minjagildið og 3,18 fyrir varðveislugildið. Hrauntungustígur (nr. 301) mun liggja, skv. Örnefnaskrá og Jónatani Garðarssyni, yfir þetta svæði, en hann fannst ekki og því ekki tekið tillit til hans hér eða eftirleiðis. Sama á við um Stórhöfðastíg, hann sást ekki á þessari línuleið. Ástæða þessa er jarðrask á svæðinu sem afmáð hefur leiðirnar á afmörkuðum köflum á áhrifasvæðum línunanna.

Áður höfðu nokkrar þessara fornleifa (nr. 291, 294 og 296) verið skráðar í tengslum við mat á umhverfisáhrifum háspennulínu frá Rauðamel að Hamranesi (Bjarni F. Einarsson 2005).

L:2: Leið frá hugsanlegu tengivirki við Stórhöfða, vestur með hraunkambi og svo norður að Ísallínu 3. Á þessari leið er Fjárborgin (nr. 302) og ein varða (nr. 308). Einnig liggur Gerðisstígur/Efrihell nastígur trúlega einnig við þessa línuleið, en hann hefur vafalítið legið að Gjáseli eða annari selstöðu á þessu svæði. Á korti er stígurinn látinn liggja að Hrauntungustíg (Myndkort. Reykjanes 1:50 000). Allar þessar fornleifar koma við sögu á **L:1**. Meðaleinkunn þeirra er 3,50 fyrir minjagildið og 3,88 fyrir varðveislugildið.

L:3: Leið frá tengivirkinu við Hamranes vestur yfir hraunið og svo til norðurs að vesturenda álversins. Á þessari leið eru fjárskjólin tvö sem komu

við sögu á *L:1* (nr. 296 og 304), Gerðisstígur/Efrihell nastígur (nr. 294) og tvær vörður (nr. 292 og 303). Meðaleinkunnin er 3,30 fyrir bæði gildin.

L:4: Leið frá tengivirkinu við Hamranes vestur að kvartmílubrautinni og svo norður í Ísallínu 3. Á þessar leið eru engar fornleifar.

Af þessum leiðum er eindregið mælt gegn *L:1*. Ástæðan er ekki þær fornleifar sem eru á áhrifasvæðinu, heldur fornleifar sem eru skammt suður af því. Á Reykjanesinu norðanverðu er röð selja sem mynda eina órofa heild slíkra minja, frá Fornaseli vestur að Seltjörn, á milli Innri Njarðvíkur og Voga og áfram að Kirkjuvogsseli austan við Hafnir. Er leiðin aðeins rofin af veginum til Grindavíkur og vegum að námum við Stapafell. Prufuholugróftur í Fornaseli sýndi að þar eru leifar eldri en 1600 (Bjarni F. Einarsson 2001). Rafmagnslína svo skammt hjá selunum rýrir mjög varðveislugildi seljanna og þá sjónrænu upplifun sem þau veita. Þessi fjöldi selja, í jafn góðu ástandi og þau eru flest hver, skora hátt á landsmælikvarða (ágiskun mín er að einkunnir þeirra gætu verið á bilinu 8 – 9).

Mynd 7. Nýr skurður hættulega nálægt garði við Draugatjörn (Ölfus nr. 3). Þegar þessi skurður var grafinn var varða nr. 45, sbr. mynd 2, eyðilögð. (Horft mót N. Ljósm. BFE).

Bent skal á að í þessari umfjöllun er ekki tekið tillit til lengdar hinna ýmsu hugmynda að línunum, en hægt væri að hugsa sér að nota einhverskonar stuðul í því sambandi (deila kílómetrafjölda í einkunn?), en það verður ekki gert hér.

Nokkrar fornleifar á rannsóknarsvæðunum hafa verið skemmdar eða þeim eytt. Þær eru allar götur, leiðir eða vegir sem skráðir voru. Þær hafa verið þveraðar af nýrri vegum eða slóðum eða á þeim hefur verið byggt. Yfirleitt stafar þetta af eldri framkvæmdum áður en fornleifaskráning hófst hér á landi um 1980. Þetta á þó ekki alltaf við. Til eru dæmi um að fornleifum hafi verið spilt eftir að skráning í öðru samhengi hafi átt sér stað (t. d. Dalaleið nr. 286 í Hafnarfirði). Hellugötunni á Hellisheiði, sem er friðlýst eins og áður er getið, hefur nýlega verið raskað af vegaframkvæmdum og girðingu eftir að minjarnar voru friðlýstar 1971. Fjárskjól í Hafnarfirði (nr. 5:4) hefur lent undir vegi, eða háum garði/mön án leyfis eftir að skjólið var skráð í maí 2004.

Skurður sem grafinn var meðfram nýlegum vegi sem liggur vestur af Draugatjörn norður á Bolavelli - Norðurvelli og mikils grjótagarðs utan um Draugatjörnina (sjá mynd 7) hjó býsna nærri garðinum. Við þessar framkvæmdir hurfu fornleifar nr. 45 í sömu sveit (sjá mynd 2). Um var að ræða vörðu sem skráð hafði verið í vor sem leið.

Skv. 12 gr. Þjóðminjalaga er öllum gert skylt að gera Fornleifavernd ríkisins viðvart ef fornleifar liggja undir skemmdum. Eins er öllum þeim sem finna áður óþekktar fornleifar skylt skv. 13. gr. laganna að skýra Fornleifavernd ríkisins frá fundinum eins fljótt og unnt er. Sömu leiðis er skylt skv. 18. gr. laganna að tilkynna Fornleifavernd ríkisins svo fljótt sem við verður komið þegar gripir (forngripir) finnast í jörðu (Þjóðminjalög 2001). Með þessari skýrslu er þessum skyldum fullnægt.

Mynd 8. Ein rústanna í Skarðs-mýrinni (Ölfus nr. 54:1). Rústin er alveg upp við úfið Orustuhólshraun, illt og vont yfirferðar. Rúst 54:2-3 eru rétt hjá. (Horft til S. Ljósm. BFE).

Jarðstrengir

Tillaga er gerð að lagningu jarðstrengja á tveimur stöðum, þ. e. í Hverahlíð (valkostur 2 og 3) og

við Straumsvík (valkostir 2 – 4).

Engu er við þessa valkosti að bæta frá því sem áður hefur komið fram hér að ofan og engra sérstakra mótvægisaðgerða er þörf fyrir utan þá sem koma fram hér á eftir.

Mótvægisaðgerðir

Eins og fram hefur komið er gengið út frá því að hægt verði að tryggja öryggi allra fornleifanna við línuframkvæmdirnar. Sé það hins vegar ekki hægt er vísað í tillögur að mótvægisaðgerðum í töflu 1 og í fornleifaskránni.

Þó skal það tekið fram að af gefnu tilefni telur undirritaður orðið mikilvægt að eftirlit með fornleifum verði viðhaft á meðan á framkvæmdum stendur og mælist til þess að þegar framkvæmdum lýkur verði farið yfir allt svæðið aftur og ástand fornleifanna kannað.

Flestar fornleifarnar ætti að vera hægt að tryggja á vettvangi með því að merkja þær áður en og meðan á framkvæmdum stendur. Sé það hægt þarf engar frekari mótvægisaðgerðir á þeim. Ef hinsvegar ekki er hægt að tryggja fornleifarnar með þessum hætti þarf að koma til einhverra mótvægisaðgerða. Þær geta verið allt frá nákvæmri hnitsetningu (þar sem það er hægt) að eiginlegri fornleifarannsókn.

Með hnitsetningu gatna og fornleiða er átt við að fornleifarnar verði hnitsettar inn í landskerfið (Ísnet 93) með nokkurra sentimetra nákvæmni. Þegar leiðirnar finnast ekki á áhrifasvæðum hinna fyrirhuguðu framkvæmda mætti leita þeirra þar sem þær enda oft á tíðum, en það er heima við bæi og við selin. Þannig mætti rekja sig áfram.

Þegar stungið er upp á litlum mótvægisaðgerðum í töflu 1 er átt við minniháttar rannsókn sem fæli í sér nákvæmari hnitsetningu skv. Ísnet 93, snið til að teikna og leita gjóskulaga, könnun á vörðubotnum til að leita gjóskulaga og teikna o.s.frv. Líklega þyrfti þó ekki að kanna allar vörður, heldur úrval þeirra.

Með rannsókn er átt við misjafnlega ítarlegan uppgröft þar sem minjarnar yrðu teiknaðar upp í plani og sniði. Einnig yrði þess freistað að finna gjósku til aldursgreiningar og bein eða viðarkol til geislakolsaldursgreiningar (C-14).

Frá því að fornleifaskráning hófst í þessu verkefni var varða fjarlægð án leyfis (Ölfus nr. 45, sjá mynd 2 hér að framan).

Tillaga að línuleið

Með tilliti til fornleifa er mælt með eftirfarandi leið.

Frá Ölkelduhálsi að Hverahlíð (Bitrúlína 2).

Frá Hverahlíð að Búrfellslínu 3 og þaðan í tengivirki norðan við Kolviðarhól (Hverahlíðarlína 1).

Frá tengivirkinu að tengivirki við Lyklafell.

Frá Lyklafelli vestur að tengivirki við Hamranes.

Frá Hamranesi vestur að kvartmílubraut og svo til norðurs að Ísallínu 3. Er þessi leið kölluð L:4 hér að ofan.

Minjagildi þessara línuleiða er 3,47 og varðveislugildið 3,61. Kosturinn við þessar leiðir er að þær spilla fæstum fornleifum og liggja gjarnan með fyrirbyggjandi línuleiðum.

Niðurstaða

Alls fundust 73 staðir sem geymdu 98 fornleifar/minjar við hinar fyrirhuguðu háspennulínur, eða tillögur að slíkum línur. Fjöldi eiginlegra fornleifa er 78 á 62 stöðum. Meðaleinkunn (minja- og varðveislugildi) minjanna er 3,34 og 3,43 eða með öðrum orðum lítið í báðum tilfellum. Athygli er vakin á því að fornleifar er að finna í næsta nágrenni áhrifasvæða línanna, sérstaklega í námundann við Straumsvík.

Ef mikilvægt reynist að farga þeim fornleifum sem hafa lítið minjagildi ættu mótvægisaðgerðir ekki að vera flóknar sé þeirra yfirleitt þörf. Fornleifar sem hafa talsvert minjagildi, eða meira, þarf hins vegar að rannsaka á einn eða annan hátt ef þeim er ekki hægt að hlífa við raski. Þetta á þó ekki við leiðir eða götur, þær nægir að hnitsetja nákvæmlega. Leita þarf leyfis Fornleifaverndar ríkisins vegna allra mótvægisaðgerða og sæta þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Athyglisverðustu fornleifarnar sem nú voru skráðar eru, auk hinna friðlýstu fornleifa á Hellisheiðinni, rústaþyrpingin í Skarðsmýrinni (Ölfus nr. 54:1-3, sjá mynd 8), sæluhúsið við Draugatjörn (Ölfus nr. 2, sjá mynd 9), Gvendarsel í Undirhlíðum (Hafnarfj. nr. 210:1-4), Fjárborgin í Kapelluhrauni (Hafnarfj. nr.

302, sjá mynd 4) og Straumsselsstígur frá Straumi að Straumsseli (Hafnarfj. nr. 291, sjá mynd 6).

Einkennandi fyrir rannsóknarsvæðið eru minjar tengdar samgöngum svo sem vörður, fornar leiðir og tvö sæluhús.

Varast ber að hafa vinnuskúra eða önnur mannvirki of nálægt fornleifum og haga akstri þungavinnuvéla með tilliti til þeirra. Væntanlega vegi ber að setja niður með tilliti til fornleifanna.

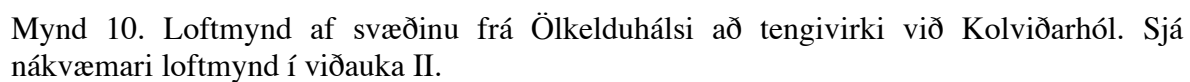

Mynd 9. Sæluhúsið hjá Húsmúla, vestur af Kolviðarhóli. Hússins er fyrst getið í heimildum árið 1703. Í rústinni hafa fundist gripir og einn þeirra er nær örugglega mun eldri en heimildir segja til um, eða frá 16. öld, sennilega fyrri helmingi aldarinnar. (Horft til ANA. Ljósm. BFE).

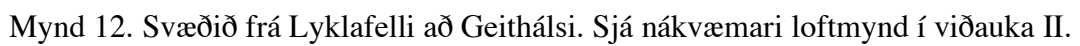
Verði talið nauðsynlegt að nota önnur svæði utan við hið kannaða svæði vegna fyrirhugaðra framkvæmda, svo sem birgðastöðvar fyrir efni, námur, aðreinar að línuvegi o. s. frv. þarf að kanna þau áður með tilliti til fornleifa.

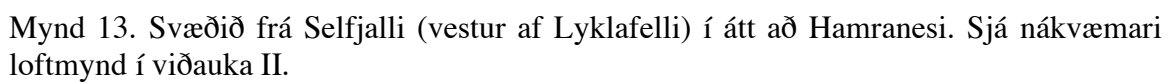
Af fenginni reynslu er það mat undirritaðs að nú sé svo komið að nauðsynlegt sé að hafa eftirlit með framkvæmdum á meðan á þeim stendur svo að tryggja megi að fornleifar skaðist ekki eða að þeim verði eytt af vangá.

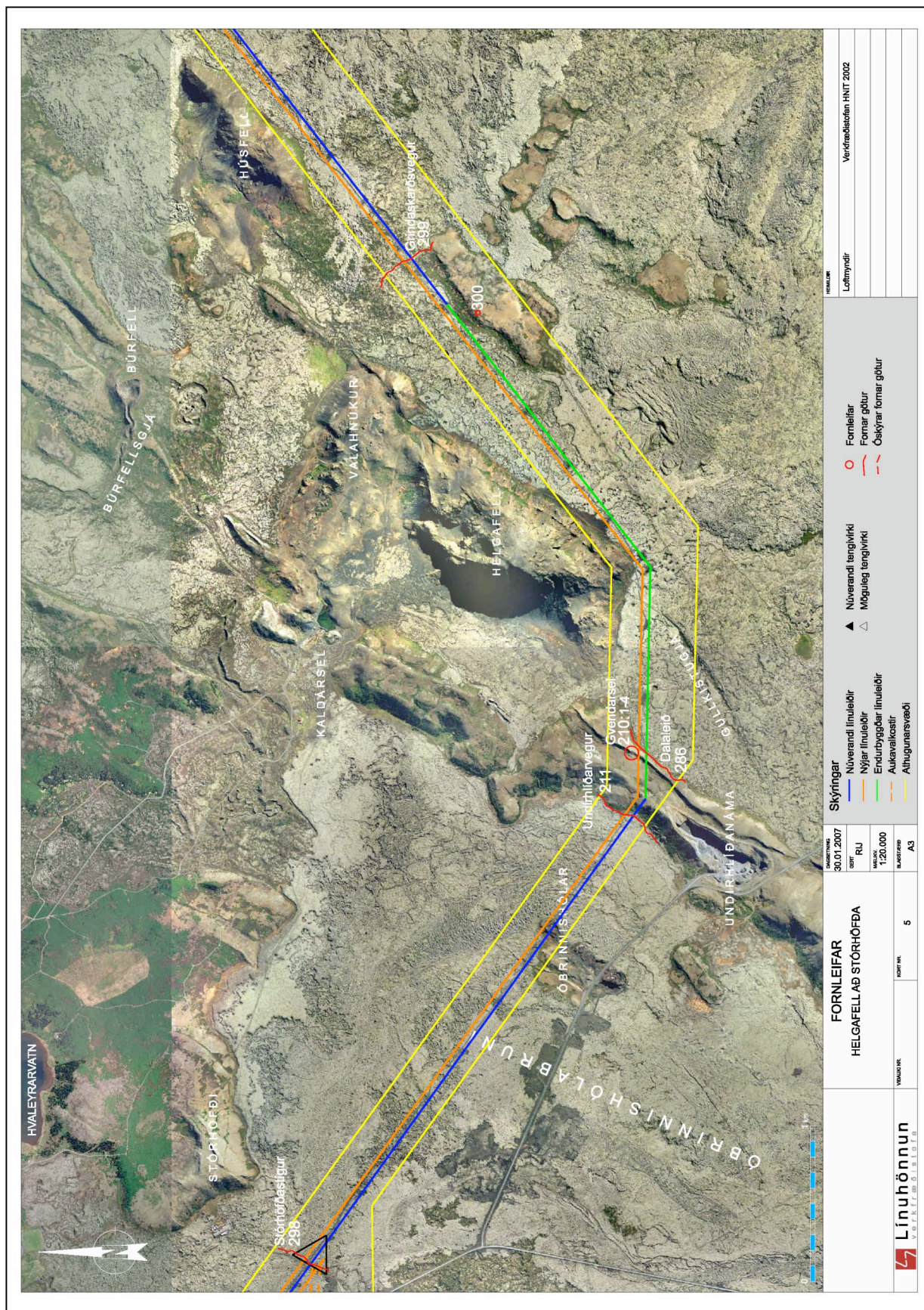
Þegar línulögn er lokið og gengið hefur verið frá svæðinu er mælt með því að farið verði yfir það og ástand fornleifa kannað og það staðfest með bréfi.

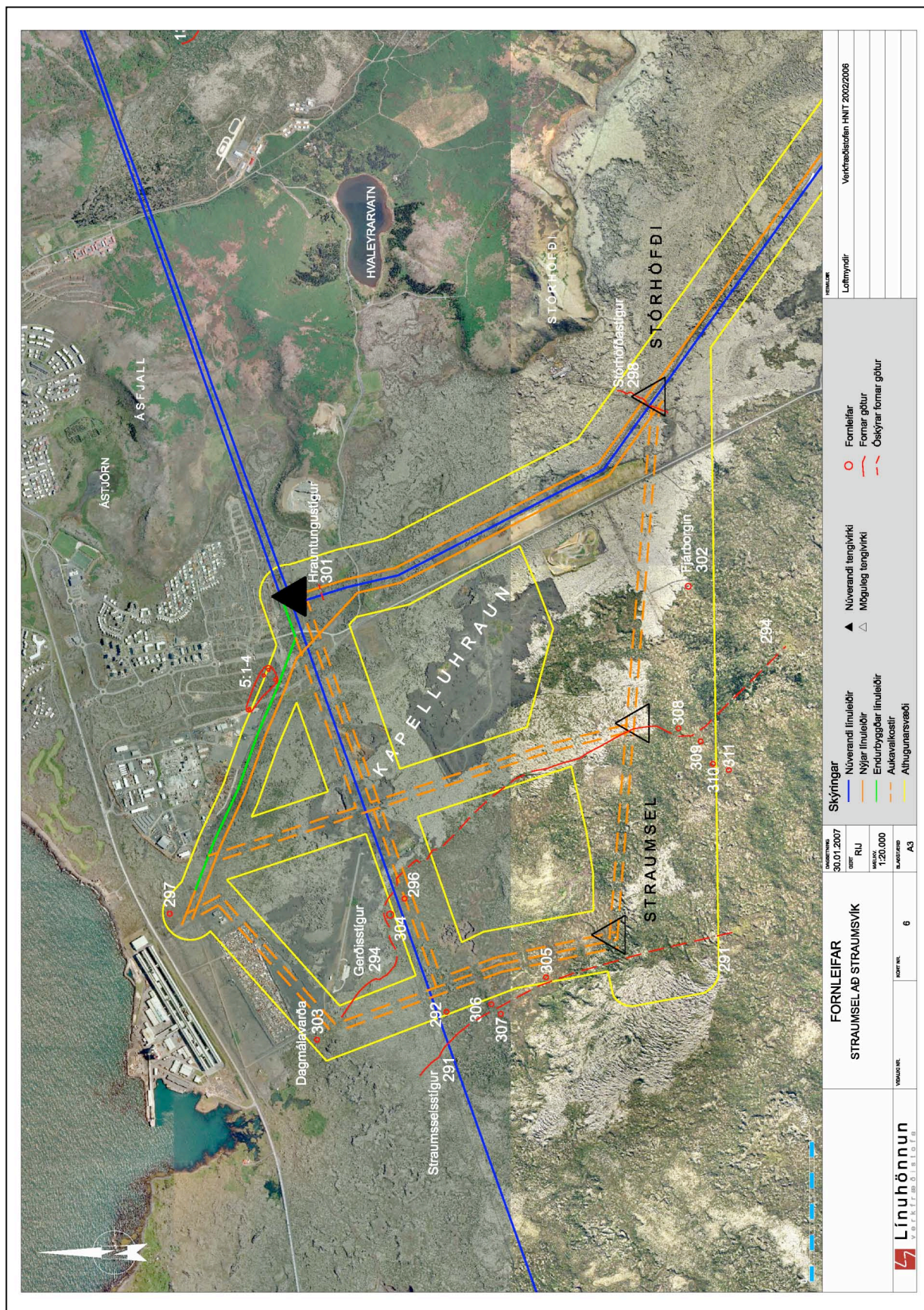

Mynd 14. Svæðið austan, sunnan og vestan við Helgafell í átt tengivirki við Hamranes. Sjá nákvæmari loftmynd í viðauka II.

Mynd 15. Svæðið frá tengivirki við Hamranes að álverinu í Straumsvík. Sjá nákvæmari loftmynd í viðauka II.

Heimildir

- Adolf Friðriksson og Uggi Ævarsson. *Greinargerð um fornleifar hjá Hellisheiðarvirkjun*. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.
- Ágúst Ó. Georgsson. *Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar*. Reykjavík 1990.
- Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir. *Fornleifakönnun á Hellisheiði vegna virkjana*. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.
- Bjarni F. Einarsson. *Fornleifakönnun á línustæði Búrfellslínu 3A. Vegna mats á umhverfisáhrifum*. Handrit Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1997.
- Sami. *Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði*. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998.
- Sami. *Fornasel. Prufuholugróftur í seljarústir suður af Straumsvík*. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2001.
- Sami. *Skráning hluta Dalaleiðar sunnan við Undirhlíðar í Hafnarfirði*. Fornleifaskráning vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2003.
- Sami. *Fornleifaskráning vegna mats á umhverfisáhrifum háspennulínu frá Rauðamel að Hamranesi, Gullbringusýslu*. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2005.
- Brynjúlfur Jónsson. „Rannsókn fornleifa sumarið 1907.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags* 1908. Reykjavík 1908.
- Byggðasafn Hafnarfjarðar. Vinnugögn vegna fornleifaskráningar. Ófullgert handrit.
- Fornleifaskrá*. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd – Þjóðminjasafn Íslands. Ágúst Ó. Georgsson tók saman. Reykjavík 1990.
- Gísli Sigurðsson. Kolviðarhóll. Athvarf á leið yfir Hellisheiði í rúm 90 ár – fyrri hluti. *Lesbók Morgunblaðsins* 31. mars 2001.
- Gönguleiðir á Hengilssvæðinu*. Orkuveita Reykjavíkur 2002.
- Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölveshrepps anno 1703.“ *Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess*. III. bindi. Reykjavík 1937
- Jónatan Garðarsson. Munnl. heimild. um Hrauntungustíg.
- Kaalund, P.E. Kristian. *Íslenskir sögustaðir I - IV*. Úttekt á sögustöðum í öllum fjórðungum landsins. Reykjavík 1984.
- Karl Rúnar Þórsson og Bjarni F. Einarsson. *Fornleifaskráning vegna tillögu að nýrri legu Krísuvíkurveggar*. Handrit. Byggðasafn Hafnarfjarðar. Hafnarfirði 2004.
- Myndkort*. Reykjanes 1:50 000. Loftmyndir ehf. [Ártal vantar].
- Oddgeir Hansson. *Greinargerð um fornleifar á áhrifasvæði Hellisheiðarvirkjunar*. Stóra-Skarðsmýrarfjall, Ölkelduháls, Hverahlíð. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.
- Orri Vésteinsson. *Fornleifar á afrétti Ölfushrepps*. Handrit. Reykjavík 1998.
- Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ *Árbók Hins íslenska fornleifafélags* 1943-48. Reykjavík 1949.
- Sami. *Selvogsgata og Krísuvíkurleiðir*. Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.

- Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess.* III. bindi. Sýslulýsingar og sóknalýsingar. Reykjavík 1937.
- Skúli Helgason. *Saga Kolviðarhóls.* Selfossi 1959.
- Sveinn Pálsson. *Ferðabók Sveins Pálssonar.* Dagbækur og ritgerðir 1791 – 1797. Reykjavík 1945.
- Sýslu- og sóknarlýsingar.* Árnessýsla. Svafar Sigmundsson sá um útgáfuna. Reykjavík 1979.
- Þjóðminjalög* nr. 107, 20 maí 2001. Þingskjal 1490, 126.
- Örnefnaskrár jarða sem við sögu koma í Ölfusi, Kópavogi Mosfellsbæ, Reykjavík, Garðabæ og Hafnarfirði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Viðaukar I - II

Viðauki I

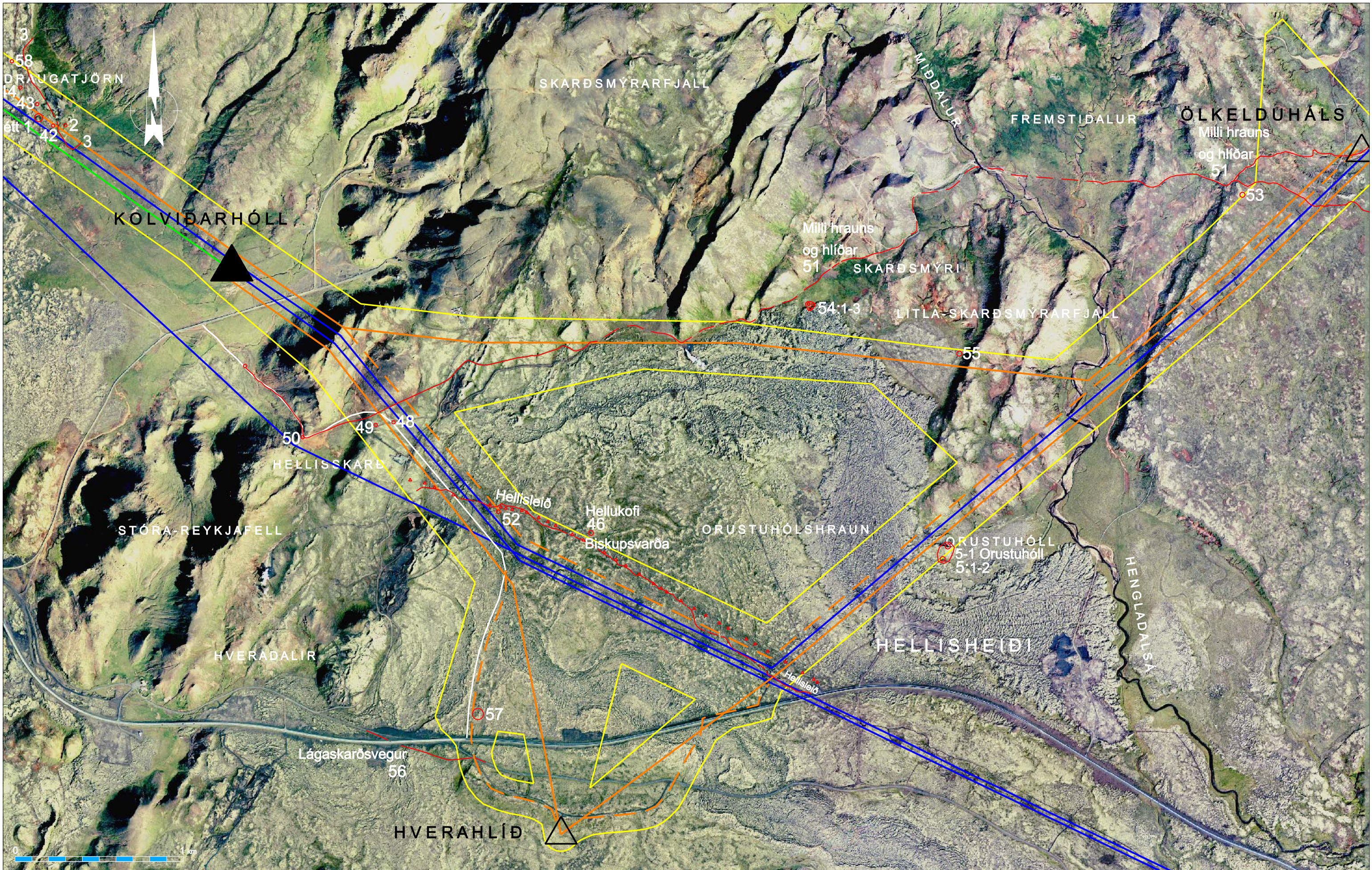
GPS mælipunktar Hellisleiðarinnar og allra varða við hana á kafla frá grunni Slysavarnarhússins að framkvæmdasvæði Kolviðarhólsvirkjunar. Fyrsti punkturinn, varða 1, sýnir austustu vöruna sem mæld var. Síðan fylgir röð hnita merkt sk1ek. Er það hin forna leið yfir heiðina frá austri til vesturs. Þá koma allar vörður á þessari leið, frá vestri til austurs. Síðustu hnitin eru á vestustu vörðunni sem mæld var.

5000,354273.83700,396510.53900,29.35700,varða1	5020,354336.35300,396564.56900,24.18700,sk1ek
5001,354338.75500,396552.87800,24.49200,sk1ek	5021,354336.23500,396562.08800,24.31400,sk1ek
5002,354336.61900,396552.63000,24.72400,sk1ek	5022,354336.97200,396559.57400,24.26400,sk1ek
5003,354334.23100,396552.74200,25.00100,sk1ek	5023,354338.51700,396557.91500,24.46100,sk1ek
5004,354332.76500,396554.29700,24.80500,sk1ek	5024,354340.20100,396556.11900,24.95200,sk1ek
5005,354331.28400,396555.98000,24.76700,sk1ek	5025,354339.47400,396553.91100,24.70100,sk1ek
5006,354329.93300,396557.61100,24.80600,sk1ek	5026,354337.74600,396557.50400,23.07600,sk1hl
5007,354328.49800,396559.67900,25.00800,sk1ek	5027,354338.01200,396556.31700,23.24600,sk1hl
5008,354326.74700,396561.60600,24.94100,sk1ek	5028,354337.53600,396554.74000,22.60800,sk1hl
5009,354326.44700,396563.65000,25.13300,sk1ek	5029,354337.05000,396554.01700,22.43500,sk1hl
5010,354326.50100,396565.89700,25.06200,sk1ek	5030,354335.80400,396554.13800,22.58500,sk1hl
5011,354327.38900,396567.84000,24.45000,sk1ek	5031,354333.79800,396554.23900,22.72200,sk1hl
5012,354328.42900,396569.82600,24.40400,sk1ek	5032,354306.07600,396582.82100,23.86900,sk2ek
5013,354329.77300,396571.93400,24.12600,sk1ek	5033,354303.89900,396583.24700,24.14000,sk2ek
5014,354331.13200,396573.69300,24.09800,sk1ek	5034,354301.77400,396584.25100,24.10900,sk2ek
5015,354333.44500,396573.75000,23.99000,sk1ek	5035,354299.07600,396585.03000,24.01200,sk2ek
5016,354335.50600,396573.25400,23.71300,sk1ek	5036,354296.63700,396586.07400,24.09200,sk2ek
5017,354337.01600,396571.79800,23.90900,sk1ek	5037,354294.84400,396587.71700,24.15200,sk2ek
5018,354337.21700,396569.59700,23.53400,sk1ek	5038,354294.47100,396589.98600,24.17500,sk2ek
5019,354336.53600,396567.36500,23.75000,sk1ek	5039,354295.89100,396591.43700,24.09600,sk2ek

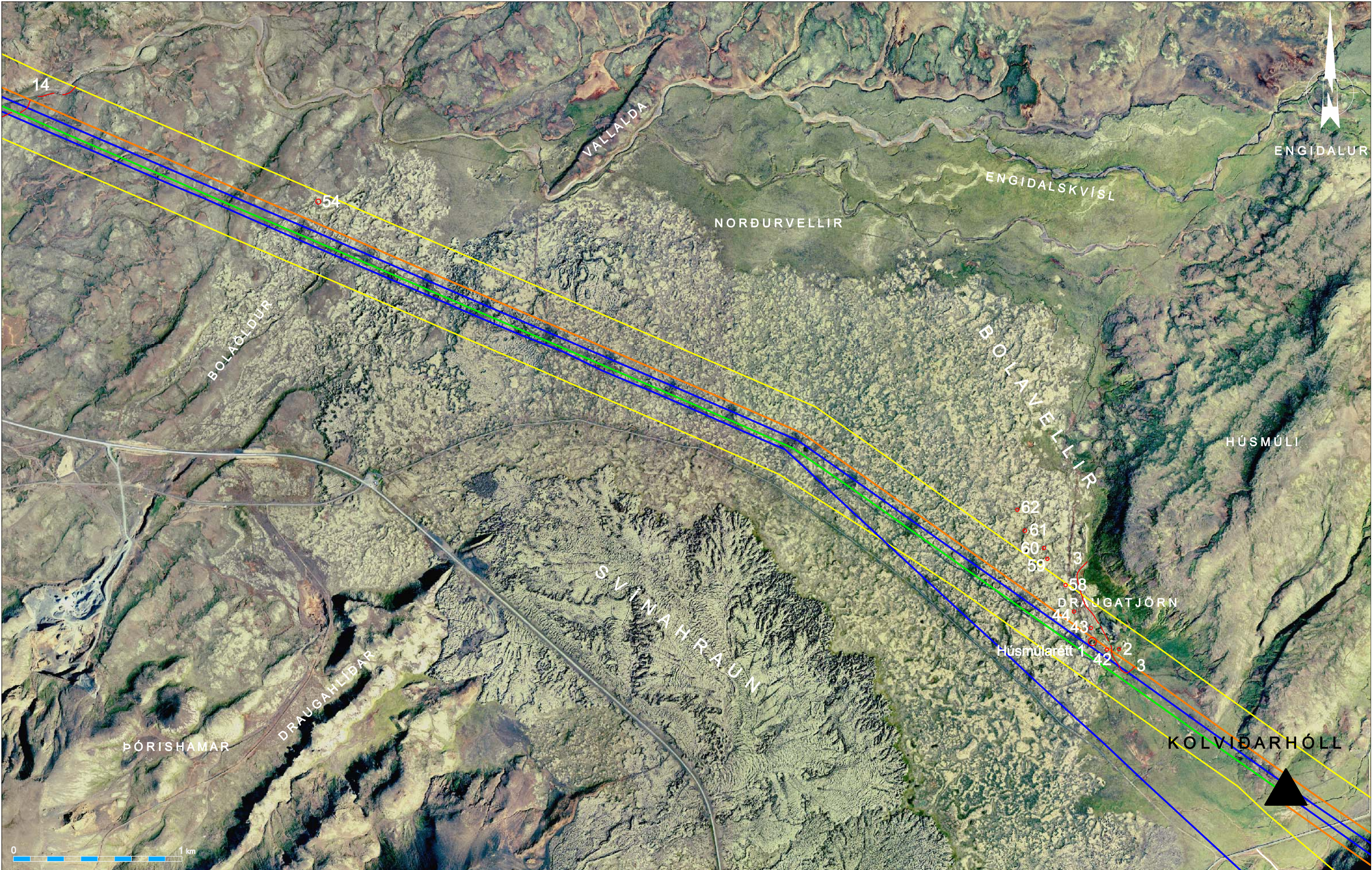
5040,354296.70400,396593.61400,24.19100,sk2ek
 5041,354297.81300,396595.41100,24.08400,sk2ek
 5042,354299.25000,396597.07800,24.15600,sk2ek
 5043,354300.93600,396598.27900,24.07900,sk2ek
 5044,354303.26000,396596.89500,22.95300,sk2ek
 5045,354305.21000,396595.22300,23.13000,sk2ek
 5046,354307.08800,396593.73200,23.20700,sk2ek
 5047,354308.68800,396592.51900,23.13100,sk2ek
 5048,354310.31500,396590.53600,23.48500,sk2ek
 5049,354310.26900,396588.27900,23.60400,sk2ek
 5050,354310.37000,396585.85300,23.40600,sk2ek
 5051,354308.92200,396583.72600,23.79000,sk2ek
 5052,354306.40300,396583.03400,23.86000,sk2ek
 5053,354301.77500,396584.58800,23.13300,sk2hl
 5054,354300.69400,396585.39400,22.35000,sk2hl
 5055,354299.11600,396586.43300,22.22800,sk2hl
 5056,354298.50000,396586.50700,22.34400,sk2hl
 5057,354295.55000,396588.53700,22.24500,sk2hl
 5058,354294.33500,396588.96200,23.19100,sk2hl
 5059,354079.04500,396672.84900,20.07000,sk3ek
 5060,354081.01900,396671.20800,20.07700,sk3ek
 5061,354083.05300,396670.19600,19.93900,sk3ek
 5062,354084.68200,396667.77400,19.98000,sk3ek
 5063,354085.93800,396665.94700,20.09800,sk3ek
 5064,354086.69600,396663.93100,20.22400,sk3ek

5065,354087.29300,396661.79100,20.21300,sk3ek
 5066,354087.07600,396659.68400,19.99900,sk3ek
 5067,354086.44900,396657.27600,19.92100,sk3ek
 5068,354085.92000,396655.32100,19.84700,sk3ek
 5069,354083.56200,396654.98200,19.56100,sk3ek
 5070,354081.30000,396655.16500,19.54100,sk3ek
 5071,354078.70600,396655.90500,19.51100,sk3ek
 5072,354077.29700,396657.49600,19.00300,sk3ek
 5073,354075.37700,396659.00100,18.72300,sk3ek
 5074,354073.83900,396661.19800,18.25400,sk3ek
 5075,354071.57500,396663.00300,18.26600,sk3ek
 5076,354069.84300,396664.15700,19.03800,sk3ek
 5077,354067.92800,396665.69600,19.26000,sk3ek
 5078,354068.32500,396668.34700,19.00700,sk3ek
 5079,354069.91100,396669.93800,19.42000,sk3ek
 5080,354071.83500,396671.03400,20.08700,sk3ek
 5081,354074.46800,396671.61300,20.14300,sk3ek
 5082,354076.95900,396671.85600,20.01000,sk3ek
 5083,354078.98800,396672.61900,20.02600,sk3ek
 5084,354082.81100,396669.80500,18.61800,sk3hl
 5085,354082.84600,396667.42700,17.95300,sk3hl
 5086,354084.95600,396663.71300,17.77900,sk3hl
 5087,354086.12000,396663.69100,18.65800,sk3hl
 5088,353810.79500,397615.29500,13.48200,varda2

Viðauki II Nákvæmar loftmyndir A3

FORNLEIFAR		DAGSETNING		Skýringar		HEIMILDIR	
ÖLKELDUHÁLS OG HVERAHLÍÐ		30.01.2007		Núverandi línuleiðir		Lofmyndir	
AÐ KOLVIÐARHÓL		GERT		Nýjar línuleiðir		Verkfræðistofan HNIT 2002	
		RIJ		Endurbýggðar línuleiðir			
		MÆLIKV.		Aukavalkostir			
		1:20.000		Athugunarsvæði			
		BLAÐSTÆRÐ					
		A3					
Línuhönnun		VIDAUKI NR.		KORT NR.			
verkfræðistofa				1			

Línuhönnun verkfræðistofa		FORNLEIFAR		DAGSETNING	Skýringar Núverandi línuleiðir Nýjar línuleiðir Endurbýggðar línuleiðir Aukavalkostir Athugunarsvæði Núverandi tengivirki Möguleg tengivirki Fornleifar Fornar götur Óskýrar fornar götur				HEMLIDIR			
		KOLVIÐARHÓLL AÐ SANDSKEIÐI		GERT					Lofmyndir		Verkfræðistofan HNIT 2002	
				RIJ								
				MÆLIKV. 1:20.000								
		VIÐAUKI NR.	KORT NR.	2	BLAÐSTÆRÐ	A3						

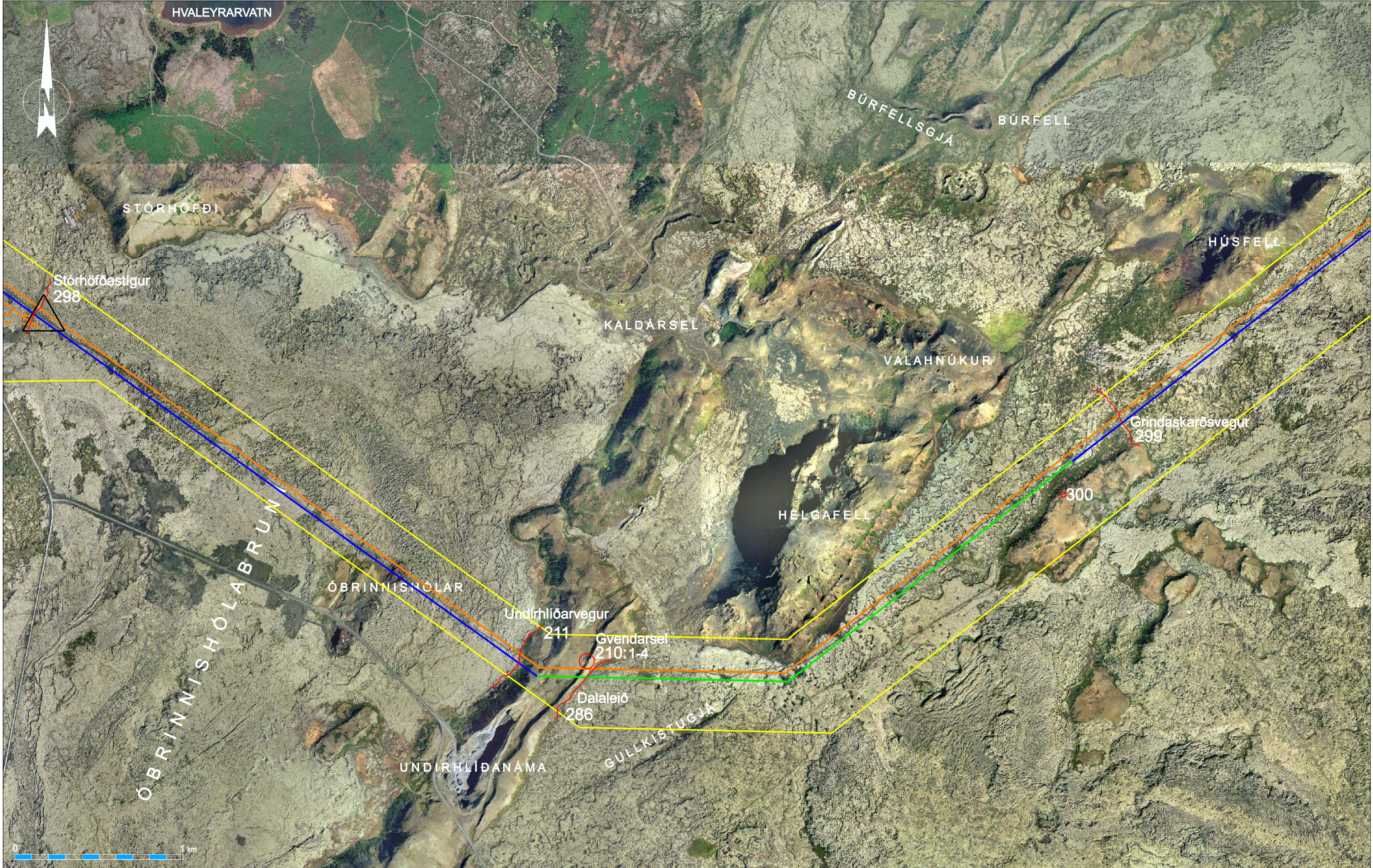

FORNLEIFAR SANDSKEIÐ AÐ GEITHÁLSI		DAGSETNING 30.01.2007	Skýringar		HEMILDIR	
		GERT RIJ	▲ Núverandi línuleiðir		Lofthmyndir	
		MÆLIKV. 1:20.000	△ Möguleg tengivirki		Verkfræðistofan HNIT 2002	
		BLAÐSTÆRÐ A3	— Nýjar línuleiðir			
			— Endurbýggðar línuleiðir			
			— Aukavalkostir			
			— Athugunarsvæði			
			— Núverandi tengivirki			
			— Möguleg tengivirki			
			○ Fornleifar			
			— Fornar götur			
			- - Óskýrar fornar götur			

 Línuhönnun
verkfræðistofa

VIDAUKI NR.

KORT NR.
3

FORNLEIFAR HELGAPELL AÐ STÓRHÖFÐA		DAGSETNING 30.01.2007	Skýringar		HEMILDIR	
		GERT RIJ	— Núverandi línuleiðir		Lofthmyndir	
		MÆLIKV. 1:20.000	— Nýjar línuleiðir		Verkfræðistofan HNIT 2002	
		BLAÐSTÆRÐ A3	— Endurbýggðar línuleiðir			
			— Aukavalkostir			
			— Athugunarsvæði			
			▲ Núverandi tengivirki			
			△ Möguleg tengivirki			
			○ Fornleifar			
			— Fornar götur			
			- - Óskýrar fornar götur			

 Línuhönnun
verkfræðistofa

VÍÐAUKI NR. KORT NR. 5

Fornleifaskrá

Fornleifaskrá

Aðalnr.

42

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382211 N 396371

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

261

Skekkja

5

Teqund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á lágunum hól, um 25 m NA af línuvegi. Á milli fornleifa nr. 1 og 2.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, 1,3 x 2,3 m (N - S) og 0,5 m há. Varðan er nokkuð fallin og hefur dreift úr sér (þess vegna svo mikil um sig). Hún getur þó vel hafa verið aflöng í upphafi sbr. varða nr. 43. Varðan er mosavaxin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

43

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382122 N 396500

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

264

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á hraunhól um 20 m NV af Draugatjörn og um 80 m A af rafmagnsstaur 233 á Búrfellslínu 2.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, 1 x 1,3 m (ANA - VSV) og 0,7 m há. Þetta aflanga form virðist upprunalegt. Er varðan þvert á stefnu leiðarinnar. Varðan er mosavaxin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

44

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382051 N 396594

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

262

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 20 m A af malarvegi og um 50 m V af garði nr. 3.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, 1 x 1,2 m (A - V) og 1,3 m há. Þetta aflanga form virðist upprunalegt. Er varðan þvert á stefnu leiðarinnar.

Varðan er mosavaxin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

45

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

N 64°03.09.8 W 021°24.56.8

Viðmiðun

WGS

M.y.s.

-

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Horfin

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á hraunhól, um 5 m SSA af malarvegi.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, 0,9 m í þvermál og 1,5 m há.

Varðan er mosavaxin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Varðan var horfinn þann 29. sept. 2006. Verið var að vinna að skurðargrefti með malarvegi sem liggur þarna hjá.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

46

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Hellukofi

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

E 385413 N 393953

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekja

5

Tegund minja

Sæluhús

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1830-40

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

8,5

Varðveislugildi

Hátt

Einkunn 2

9

Friðlýsa?

-

Friðlýst?

Já

Hvenær

1971

Lega og staðhættir

Um 200 m NA af rafmagnslínu (Búrfellslínu 2). Á hraunhelli eða klöpp um 50 m SA af Hellisleið (Ölfus nr. 4) og vörðu þar hjá.

Heimildir og munnmæli

Ágúst Ó. Georgsson. Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar. Reykjavík 1990:77.
Oddgeir Hansson. Greinargerð um fornleifar á áhrifa-svæði Hellisheiðarvirkjunar. Stóra-Skarðsmýrarfjall, Öldkelduháls, Hverahlíð. Handrit. Reykjavík 2003.
Skúli Helgason. *Saga Kolviðarhóls*. Selfossi 1959.
Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnast. Íslands.
Örnefnaskrá. Núpar í Ölfusi. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Sæluhús.

3,5 x 3,5 m (NNV - SSA). Veggir úr hraunhellum um 1 m breiðir og 2 m háir. Dyr snúa mót vestri. Húsið er borghlaðið upp í topp og er nær alheilt. Á toppnum vex mosi.

„Borghlaðinn kofi við gamla veginn. Austur af Syðri Þrívörðum. Kofinn er hlaðinn úr hellugrjóti og var þéttur með mosa. Kofann hlóð Þórður Erlendsson bóndi á Völlum og síðar á Tannastöðum (fæddur 1797). Mun það hafa verið um 1830, sem hann hlóð kofann.“ (Örnefnaskrá. Núpar í Ölfusi).

„Kofinn er að innaverðu niður við gólf ferhyrndur og jafn á allar hliðar, 1,85 m. á hvern veg og 12 m. undir loft, mælt af miðju gólfi. ... Dyrnar eru 60 cm. breiðar og 1 m. á hæð. Þröskuldurinn er hár, því upp á hann að innanverðu eru 40 cm. Veggir eru svo þykkir, að kofinn er hringmyndaður séður að utan., og að norðanverðu er hann sem hraunhóll, enda hlaðinn allur úr hellugrjóti. Engin spýta er í byggingu þessari, og má hún heita einstæð í sinni röð.“ (Skúli Helgason 1959:23).

En þegar sæluhúsakofinn, hellukofinn svonefndi, var byggður skammt frá henni upp úr 1830, var grjótið úr vörðunni notað í hann, og þar með var þetta forna og sérstæða mannvirki úr sögunni.“ (Sami 1959:13-14.).

Um 50 m SA af sæluhúsinu er varða sem er hluti af vörðukefi Hellisgötunnar (engar skráðar hér).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Tryggja skal að minjunum verði ekki raskað á nokkurn hátt. Sé ekki hægt að komast hjá því þarf að sækja um leyfi Fornleifaverndar ríkisins og sæta þeim skilmálum sem embættið kann að setja. Sæluhúsið var áður skráð 2003 undir númerinu ÁR-721:024.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

47

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhöll

Nr

Heiti

Biskupsvarða

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

Viðmiðun

M.y.s.

Skekkja

0,1

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Merkja?

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lega og staðhættir

Skv. Örnefnaskrá var varðan á sömu klöpp og Helliskofinn (Ölfus nr. 45).

Heimildir og munnmæli

Skúli Helgason. *Saga Kolviðarhóls*. Selfossi 1959.
Oddgeir Hansson. Greinargerð um fornleifar á áhrifa-
svæði Hellisheiðarvirkjunar. Stóra-Skarðsmýrarfjall,
Öldkelduháls, Hverahlíð. Handrit. Reykjavík 2003.
Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun
Íslands.

Lýsing

Varða.

„Á stórri klöpp vestarlega á heiðinni var stór varða sem hét Biskupsvarða. Nálægt 1830 var byggður borghlaðinn kofi, um 2 m í þvermál að innan á sömu klöpp.“ (Örnefnaskrá. Hellisheiði).

„Hið elzta, sem nú er kunnugt um það [byggingu varða á Hellisheiði], er frá árinu 1703. Hálfðan lögréttumaður á Reykjum nefnir þá Biskupsvörðuna og segir, að fleiri vörður séu hlaðnar við veginn til leiðarvísis.

Biskupsvarðan svonefnda mun hafa verið ævafornt mannvirki. Stóð hún vestarlega á heiðinni á klapparhól, á hægri hönd við veginn, þegar farið var suður heiðina. Varðan mun upphaflega hafa verið mannvirki mikið, full sex fet á hæð. Hún var krosshlaðin, þannig, að fjögur vinkilhörn mynduðust við hana. Vað það gert til þess, að menn og jafnvel hestur gæti haft skjól við hana í nær öllum áttum. Varðan stóð fram á 19. öld, en þá mun hún hafa verið farin að hrynja og ekki heldið við. En þegar sæluhúsakofinn, hellukofinn svonefndi, var byggður skammt frá henni upp úr 1830, var grjótið úr vörðunni notað í hann, og þar með var þetta forna og sérstæða mannvirki úr sögunni.“ (Skúli Helgason 1959:13-14.).

Lýsing Skúla sýnir að hér var um svokallaða krossborg að ræða. Mér er kunnugt um aðeins tvær slíkar í sýslunni (á Geldinganesi og utan við Voga).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

-

Filma nr./teg. myndar

-

Athugasemdir

Varðan var áður skráð 2003 undir númerinu ÁR-721:0043. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

48

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

E 384239 N 394613

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

5

Tegund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

2

Hættumat

Virkjun

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 10 m NA af malbikuðum vegi sem liggur í átt að Hellisskarði. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

1,5 x 2,5 m (NA - SV) og 1,5 m há. Varðan er úr hraungrjóti, nokkuð óregluleg og tekin að falla. Um 40 m A af vörðunni er varða 2).

2) Varða.

1 x 1,2 m (NV - SA) og 1 m há. Varðan virðist illa hlaðin og ung.

Vörðurnar hafa trúlega varðað leið sem kallaðist *Milli hrauns og hlíðar*. Sú leið lá frá Hellisgötunni í austur þegar komið var upp úr Hellisskarðinu (Örnefnaskrá. Hellisheiði).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

49

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

E 384136 N 394596

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

5

Tegund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Virkjun

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 20 m S af malbikuðum vegi sem liggur í átt að Hellisskarði. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Varða.

2,5 x 3 m (N - S) og 1,8 m há. Varðan er úr hraungrjóti, nokkuð óregluleg í forminu en gæti hafa verið ferhyrnd upphaflega. Hún er tekin að falla vestan megin.

Varðan hefur trúlega varðað leið sem kallaðist *Milli hrauns og hlíðar*. Sú leið lá frá Hellisgötunni í austur þegar komið var upp úr Hellisskarðinu (Örnefnaskrá. Hellisheiði).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

50

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

E 383702 N 394524

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Virkjun

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst í Hlíðarskarði norðanverðu og um 5 m A af malbikuðum vegi sem liggur niður Hellisskarðið. Rétt vestan við götu. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Varða.

2 x 3,5 m í þvermál og 1,8 m há. Varðan er úr hraungrjóti, nokkuð óregluleg í forminu en gæti hafa verið hringlaga. Hún er nokkuð illa hlaðin.

Varðan hefur trúlega varðað leið sem kallaðist Milli hrauns og hlíðar. Sú leið lá frá Hellisgötunni í austur þegar komið var upp úr Hellisskarðinu (Örnefnaskrá. Hellisheiði).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

51

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Tákntala

8717

Landareign

Kolviðarhóll m.fl.

Nr

Heiti

Milli hrauns og hlíðar

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.2006

GPS Staðsetning

E 383358 N 394945

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

278

Skekka

5

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Virkjun

Hætta

Mikil

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í norðanverðu Hellisskarði og svo austur með Stóra - Skarðsmýrarfjalli. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölveshrepps anno 1703.“ Eftir Hálfðan Jónsson lögréttumann á Reykjum í Ölfusi. Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess III. Sýslulýsingar og sóknarlýsingar. Reykjavík 1937. Sýslu- og sóknarlýsingar. Árnessýsla. Svafar Sigmundsson sá um útgáfuna. Reykjavík 1979:240. Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Gata.

Þar sem gatan er varðveitt er hún 3 - 4 m breið. Í skarðinu efst er hún hlaðinn upp sbr. efri mynd og sömuleiðis er hún hlaðin upp neðst. Þar sem gatan liggur út úr Hellisleiðinni ofan við skarðið heitir hún „Milli hrauns og hlíðar“.

Nýlegur vegur hefur verið lagður ofan í götuna þar sem hún lá meðfram Skarðsmýrarfjallinu, rétt við hraunkantinn. Leiðir skilja u.þ.b. þegar komið er að skátaskála norðan við Skarðsmýrina. Þá má fylgja leiðinni í stórum dráttum vandræðalaust yfir Fremstadal (sjá neðri mynd).

Gatan er mjög víða eydd vegna vegagerðar og annarra framkvæmda á svæðinu í kring um virkjanasvæðið við Hellisskarðið.

„Undir þessum fjöllum [Skarðsmýrarfjöll] og um Hengladali, síðan vestur á Hellisskarð, liggur vegur Grafningsmanna á Suðurnes, er kallast milli hrauns og hlíðar.“ (Hálfðan Jónsson 1937:8).

Eins er sagt frá í Sýslu- og sóknarlýsingum (1979:240).

Teikningelliósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS var mælt vestast þar sem leiðin hverfum rétt hjá Kolviðarhól. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

52

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

26.09.2006

GPS Staðsetning

E 384862 N 394083

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

5

Teqund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

4

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4

Friðlýsa?

Friðlýst?

Já

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 25 m ANA af Búrfellslínu 2 og 25 m SV af girðingu. Efst á hraunhól í helluhrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1,3 m (ANA - VSV) og 1,2 m há.

Úr hraunhellum.

NV megin í vörðunni er skúti sem myndar einskonar hillu.

Varðan gæti verið ung (eftir 1900).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

53

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

26.09.2006

GPS Staðsetning

E 389284 N 395961

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 30 m suður af leiðinni Milli hrauns og hlíðar, efst á hraunhelli í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 2 m í þvermál og 0,3 m há. Varðan er nær alveg hrúnin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

54

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Tákntala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

27.09.2006

GPS Staðsetning

E386715 N 395286

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

366

Skekkja

5

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Stekkur

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í innskoti í apalhraun (Orustuhólshraun). Á grasi vöxnum bala við mýri (Skarðsmýri).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.

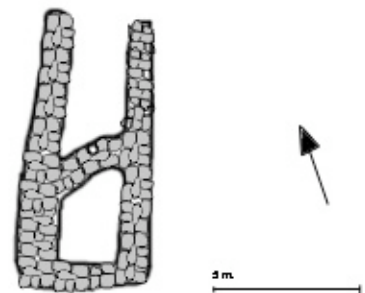
4,5 x 9 m (NNA - SSV). Veggir úr hraungrjóti, 0,4 - 1,2 m breiðir og 0,2 - 0,7 m háir.

Tvö hólfr eru á rústinni (hólf A og B). Dyr eru trúlega á hólfi A til NNA (þó vart greinanlegar) inn í hólf B. Þar eru dyr mót NNA enda vantar þar hleðslur fyrir.

Veggir eru nokkuð óreglulegir og þeir hafa aldrei borið þak.

Rústir 54:1-3 gætu verið leifar af selstöðu.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

54

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

2

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

27.09.2006

GPS Staðsetning

E 386705 N 395310

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

367

Skekkja

4

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Smalakofi

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 50 - 60 m SA af malarvegi. Í norðanverðri Skarðsmýri. 16 m N af rúst 54:1. Í mýri/haga.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.

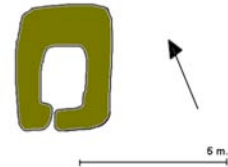
3 x 4 m (ANA - VSV). Veggir úr hraungrjóti, 0,8 - 1,5 m breiðir og 0,3 - 0,7 m háir.

Dyr snúa mót VSV.

Rústin er vel gróin mosa.

Rústir 54:1-3 gætu verið leifar af selstöðu.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

54

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

3

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

27.09.2006

GPS Staðsetning

E 386736 N 395305

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

5

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Smalakofi

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Undir hraunkanti við mýri (Skarðsmýri). Um 20 m austur af rúst 54:1. Í mýri/haga.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.

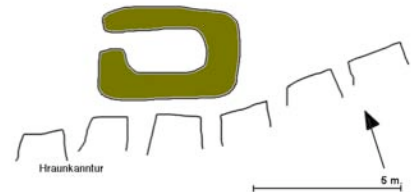
3 x 4,5 m (ANA - VSV). Veggir úr hraungrjóti, um 1 m breiðir og 0,2 - 0,5 m háir.

Dyr eru trúlega mót VSV.

Rústin er mjög gróin mosa, grasi og lyngi og nokkuð ógreinileg.

Rústir 54:1-3 gætu verið leifar af selstöðu.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

55

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

27.09.2006

GPS Staðsetning

E 387600 N 395015

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

364

Skekkja

5

Tegund minja

Hellir og garður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjárskjól

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á mosa- og grasvaxinni hraunbreiðu, um 50 m NV af Litla Skarðsmýrarfjalli. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Hellir.

Hellirinn er í gjótu um 3 m í þvermál. Snýr hellismuninn mót SA (að fjallinu).

Framan við munann, um 1,5 m frá, er grjóthleðsla, 0,4 m breið, 2,5 m löng og 0,3 - 0,5 m há.

Garðurinn er mosavaxinn.

Hlutverk hans hefur hugsanlega verið að halda fé frá gjótunni/hellinum eða halda því innan við garðinn.

Teikning

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

56

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Tákntala

8717

Landareign

Nr

Heiti

Lágaskarðsvegur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

28.09.2006

GPS Staðsetning

E 384710 N 392618

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

373

Skekkja

4

Tegund minja

Vegur

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Virkjun

Hætta

Falsverð

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

'

Lega og staðhættir

Um 70 m suður af þjóðveginum. Í mosavöxnu hrauni.

Heimildir og munnmæli

Oddgeir Hansson. Stóra-Skarðsmýrarfjall,

Ölkelduháls, Hverahlíð. Handrit.

Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2005.

Orri Vésteinsson. Fornleifar á afrétti Ölfushrepps.

Handrit. Reykjavík 1998.

Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Vegur.

Um 4 m breiður. Hann er upphlaðinn þar sem hann var skoðaður í Hverahlíðinni, vestan við hugsanlegt áhrifasvæði háspennulínunnar. Víðast hvar hefur yngri vegur verið lagður ofan í þennan veg, en á stöku stað er hann þó óspilltur.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Vegurinn var áður skráður vegna mats á umhverfisáhrifum Hellisheiðarvirkjunar. Þá fékk hann númerið ÁR-721:061. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Tákntala

8717

Landareign

Núpar

Nr

Heiti

Undirnr.

2

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

28.09.2006

GPS Staðsetning

E 387503 N 393798

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

346

Skekkja

5

Tegund minja

Rétt?

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

-

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Suðvestan við Orustuhól í innskoti í apalhraun. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölveshrepps anno 1703.“ Eftir Hálfðan Jónsson lögréttumann á Reykjum í Ölfusi. Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess III. Sýslulýsingar og sóknarlýsingar. Reykjavík 1937. Sýslu- og sóknarlýsingar. Árnessýsla. Svafar Sigmundsson sá um útgáfuna. Reykjavík 1979:240. Örnefnaskrá. Afréttur Ölfushrepps. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Rétt?

Hin meinta rétt er um 50 m löng (NV - SA) og um 15 m breið þar sem hún skerst inn í úfið hraunið. Ekki er hægt að greina með vissu garðlög eða hleðslur svo að öruggt sé.

Botninn er vel gróinn mosa, lyngi og grasi.

„Orustuhóll, ... Þar undir hrauninu sjást enn í dag glögg merki til fjárrétta, er menn heyrt hafa brúkað hafi í fyrri tíð Ölves innbyggjarar og Suðurnesjamenn, þá saman og til afréttarins hvorutveggju rekið höfðu, ...“ (Hálfðan Jónsson 1937:8).

„Gömul sögn segir, að á þessum slóðum hafi verið sundurdráttarrétt.“ (Örnefnaskrá. Afréttur Ölfushrepps).

„Þar undir hrauninu sjást enn í dag glögg merki til fjárrétta, er menn heyrt hafa brúkað hafi í fyrri tíð Ölves innbyggjarar og Suðurnesjamenn.“ (Sýslu- og sóknarlýsingar 1979:240).

Sjá má vænar fjárgötur sem liggja frá Skarðsmýrinni með Litla Skarðsmýrarfjalli að hinni meintu rétt. Liggja einnig hjá fornleifum nr. 54:1-3.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Filma nr./teg. myndar

Bjarni F. Einarsson

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær og staðfesta með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

57

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 384749 N 392892

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

379

Skekkja

5

Tegund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

3

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 100 m norður af þjóðveginum. Á hraunhól í mosavöxnu hrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

1,1 x 1,2 m stór og 0,9 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er mjög óregluleg í laginu og illa hlaðin.

4 m VSV af 1) er 2):

2) Varða.

0,8 x 1,1 m (ANA - VSV) og 0,8 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er illa hlaðin.

30 m SSV af 2) er 3):

3)

Varða. 0,6 x 0,8 m (NV - SA) og 0,6 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er illa hlaðin.

Trúlega eru allar vörðurnar ungar.

Ekki útilokað að hér séu komnar svokallaðar Þrívörður vestari, en þær eru frá upphafstíma rútbílaaksturs.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisáðgerða er þörf séu vörðurnar rétt aldursgreindar.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

58

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 381972 N 396754

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

269

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 35 m vestur af malarvegi. Á hraunhól.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 2 m í þvermál og 0,6 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er frekar óregluleg í laginu.

Gatan sem varðan gæti hafa varðað sést ekki. Sú gata hlýtur að hafa verið framhald Hellisgötunnar (Ölfus nr. 4) eða Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

59

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 381864 N 396910

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

262

Skekkja

4

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 120 m NV af malarvegi og um 100 m NNV af vörðu nr. 58. Á hraunhól.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1 m (N - S) og 1 m há. Úr hraungrjóti. Botn er ferhyrningslaga.

Gatan sem varðan gæti hafa varðað sést ekki. Sú gata hlýtur að hafa verið framhald Hellisgötunnar (Ölfus nr. 4) eða Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

60

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 381844 N 396974

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

263

Skekkja

4

Teqund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 130 m NV af malarvegi og um 70 m N af vörðu nr. 59. Á hraunhól.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1,2 m (NA - SV) og 0,5 m há. Úr hraungrjóti. Botn gæti hafa verið ferhyrningslaga í upphafi. Varðan er fallin.

Gatan sem varðan gæti hafa varðað sést ekki. Sú gata hlýtur að hafa verið framhald Hellisgötunnar (Ölfus nr. 4) eða Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51).

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

61

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 381730 N 397077

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

262

Skekkja

4

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 100 m N af vörðu nr. 60. Á hraunhól.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 2,5 m í þvermál og 0,2 - 0,4 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er alveg fallin.

Gatan sem varðan gæti hafa varðað sést ekki. Sú gata hlýtur að hafa verið framhald Hellisgötunnar (Ölfus nr. 4) eða Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

62

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

29.09.2006

GPS Staðsetning

E 381686 N 397201

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

265

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 100 m N af vörðu 61. Á hraunhól.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1,3 m (NA - SV) og 0,4 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er fallin.

Gatan sem varðan gæti hafa varðað sést ekki. Sú gata hlýtur að hafa verið framhald Hellisgötunnar (Ölfus nr. 4) eða Milli hrauns og hlíðar (Ölfus nr. 51).

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

54

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Kópavogur

Táknatala

1000

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

2.10.2006

GPS Staðsetning

E 377540 N 399026

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

219

Skekkja

6

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Landamerkjavarða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 100 m NA af rafmagnsstaur (nr. 246) við Búrfellslínu 3. Í jaðri hrauns.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1,6 m (N - S) og 0,5 m há. Úr hraungrjóti. Varðan er fallin og vel vaxin mosa.

Varðan virðist nánast liggja á landamerkjum Ölfuss og Kópavogs og gæti því verið landamerkjavarða. Sé svo hækkar minja- og varðveislugildi í 3 í báðum tilfellum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

4

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 373039 N 400768

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

196

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 30 m NA af rafmagnslínu og staur 248 á Búrfellslínu 2. Á klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir. Fornleifakönnun vegna virkjunar. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Varða.

1 x 1 m (NV - SA) og 1,3 m há. Úr grjóti. Varðan virðist vera nýlega endurhlaðin. Hún varðar Dyraveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Varðan var áður skráð 2003 undir númerinu GK-256:035. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 373246 N 400767

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

204

Skekkja

5

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 80 m NA af rafmagnslínu og um 90 m N af staur 247 á Búrfellslínu 2. UM 140 m A af vörðu nr. 4.

Á klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 1,5 m í þvermál og 0,6 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin. Hún hefur varðað Dyraveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

6

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Dyravegur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 372775 N 400807

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

182

Skekkja

4

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Yfir holt og hæðir.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun vegna virkjunar. Handrit.

Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Gönguleiðir á Hengilssvæðinu. Orkuveita

Reykjavíkur 2002.

Lýsing

Fornleið.

Í leiðinni má sjá reiðgötur, 4 - 6 hlið við hlið, og dýpri rásir á stöku stað. Hún liggur A - V þar sem hún var skoðuð í kringum núverandi línur sem þarna eru.

Leiðin er víða farin að gróa upp og hverfa.

Við leiðina voru nokkrar vörður skráðar (nr. 4 - 5 og 7 - 9).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Leiðin var GPS mæld þar sem hún sker línuveg. Leiðin var áður skráð 2003 undir númerinu GK-256:032. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

7

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 372762 N 400872

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

189

Skekkja

4

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 10 m NA af rafmagnslínu, á milli staura 248 og 249 á Búrfellslínu 2.
Á klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.
Fornleifakönnun vegna virkjunar. Handrit.
Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Varða.

0,7 x 1 m (N - S) og 1,8 m há. Úr grjóti.

Varðan er að hluta til hlaðin ofan á stóran stein.

Botn er ferningslaga.

Hún varðar Dyraveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Varðan var áður skráð 2003 undir númerinu GK-256:034. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

8

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 372490 N 400870

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

184

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 45 m SV af rafmagnslínu og um 70 m VSV af staur 249 á Búrfellslínu 2.

Á klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun vegna virkjunar. Handrit.

Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Varða.

1,3 m í þvermál og 1,7 m há. Úr grjóti. Upp úr toppi vörðunnar er spísslaga steinn. Varðan virðist nýlega endurhlaðin.

Hún varðar Dyraveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Varðan var áður skráð 2003 undir númerinu GK-256:036 hjá FÍ. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

9

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Geitháls

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 372345 N 400881

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

182

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 90 m SV af rafmagnslínu (Sogslínu 2). Um 100 m VSV af fornleifum nr. 8. Sunnan í klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 m í þvermál og 0,5 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin.

Hún varðar Dyraveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

152

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Reykjavík

Táknatala

0000

Landareign

Hólmur

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

6.10.2006

GPS Staðsetning

E 368494 N 403124

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

148

Skekkja

5

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Stríðsminjar

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Ekkert

Einkunn

0

Varðveislugildi

Ekkert

Einkunn 2

0

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 10 m suðaustur af girðingu sem afmarkar geymslusvæði við tengivirki á Hólmsheiði. Í brekku í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.

6 x 6 m (N - S). Veggir úr grjóti og jarðvegi (möl, grjóti, sandi og mold), um 1 - 2 m á breidd og 0,1 - 0,7 m háir.

Dyr snúa mót suðri.

Rústin er vaxin mosa, grasi og lyngi. Í suðurhluta hennar er olíutunna.

Líklega hefur mannvirkinu verið hróflað upp af jarðýtu á stríðsárunum.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisáðgerða er þörf sé rústin rétt aldursgreind.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

55

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Kópavogur

Táknatala

1000

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

6.10.2006

GPS Staðsetning

E 371252 N 398150

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

212

Skekkja

4

Tegund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

2

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 80 m suður af rafmagnslínu og 90 m suður af línuvegi. Á milli staura nr. 264 - 265 við Búrfellslínu 3. Efst á klapparholti í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

0,6 x 0,6 m (NA - SV) og 1 m há. Úr grjóti. Varðan stendur á stórum steini.

12 m vestur af 1) er 2):

2) Varða.

0,6 x 0,6 m (NA - SV) og 0,5 m há. Úr grjóti. Varðan stendur ofan á klappar- eða grjóthól. Hún er fallin.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS var mælt við vörðu 1). Engra mótvægisáðgerða er þörf séu vörðurnar rétt aldursgreindar.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

56

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Kópavogur

Táknatala

1000

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

6.10.2006

GPS Staðsetning

E 370904 N 398003

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

220

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

10 m suður af rafmagnslínu og um 60 m VSV af staur 265 (Búrfellslína 3). Á klapparhól í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1 m (NNA - SSV) og 0,4 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisaðgerða er þörf sé varðan rétt aldursgreind.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Leynidalsskjól

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

9.10.2006

GPS Staðsetning

E 354298 N 396585

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

28

Skekkja

5

Tegund minja

Fjárskjól

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Talsverð

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í grasi grónum hraunbolla eða svokölluðum „dal“ rúmlega 100 m norðan við vörðu (fornleifar nr. 5:3) og um 160 m norðan við Krísuvíkurvegin. Fornleifarnar eru í öröskuðum reit á milli vega.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Hraunin - Þorbjarnarstaðir. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands. Karl Rúnar Þórsson og Bjarni F. Einarsson. Fornleifaskráning vegna tillögu að nýrri legu Krísuvíkurvegar. Handrit. Byggðasafn Hafnarfjarðar maí 2004.

Lýsing

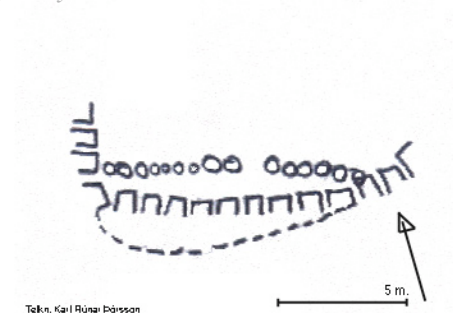
Fjárskjól.

2,5 x 11 m (A - V).

Hlaðinn hefur verið 10 m langur tvískiptur garður úr hraungrjóti fyrir framan tæplega 11 m langan hraunskúta. Hleðslan er um 0,6 m breið og um 0,7 m há þar sem hún er hæst við inngang sem snýr mót NNA. Veggir eru mosavaxnir og gólf grasi gróið. Úr verður afmarkaður helliskúti, tæplega 11 m langur, um 2,5 m djúpur og rúmlega 1 m hár, þ.e. kjörið skjól fyrir hrakið fé.

Í vestasta hluta skjólsins má greina leifar af þakhellum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmy

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Fornleifarnar voru fyrst skráðar í maí 2004 undir sama númeri. Þar segir: „Fjárskjólið telst skv. Örnefnaskrá Gísla Sigurðssonar og upplýsingum Jónatans Garðarssonar á vettvangi tilheyra svonefndum Leynidalsskjólum.“ Fornleifarnar voru mældar inn nákvæmlega. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Leynidalsskjól

Undirnr.

2

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

9.10.2006

GPS Staðsetning

E 354339 N 396554

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

29

Skekkja

4

Teund minja

Fjárskjól

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Talsvert

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í grasi grónum hraunbolla (jarðfall), svokölluðum „dal“, u.þ.b. 95 m norður af vörðu (nr. 5:3) og um 60 m SA af fornleifum nr. 5:1. Um 150 m norðan við Krísuvíkurvegin. Fornleifarnar eru í óröskuðum reit á milli vega.

Heimildir og munnmæli

Karl Rúnar Þórsson og Bjarni F. Einarsson.

Fornleifaskráning vegna tillögu að nýrri legu Krísuvíkurvegar. Handrit. Byggðasafn Hafnarfjarðar maí 2004.

Örnefnaskrá. Hraunin - Þorbjarnarstaðir. Gísli Sigurðsson skráði. Handirt. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

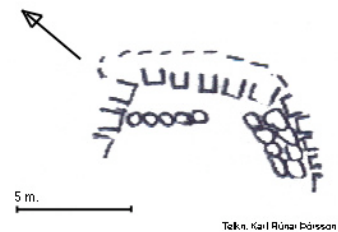
Fjárskjól.

Innra mál fjárskjólsins er 3 x 7 m (NA - SV). Hlaðinn hefur verið garður fyrir framan og til hliðar að SA verðu við rúmlega 11 m langan slútandi hraunskúta. Þannig hefur verið myndaður hellisskúti eða fjárskjól. Hleðslur veggja eru u.þ.b. 0,6 m breiðar og rúmlega 1 m háar. Hæstar eru hleðslurnar við inngang sem snýr mót SV. Inngangur er tæplega 1 m á breidd. Veggir eru úr hraungrjóti sem eru orðnir áberandi mosavaxnir. Gólf skútans er allt gróið grasi.

Athyglisvert er að þunnar hellur hafa verið valdar til þess að mynda þak skútans að SA - verðu.

Þar sem hraunskútinn er hvað hæstur er hæð hans rúmlega 1 m.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Fornleifarnar voru fyrst skráðar í maí 2004 undir sama númeri. Þar segir: „Fjárskjólið telst skv. Örnefnaskrá Gísli Sigurðssonar og upplýsingum Jónatans Garðarssonar á vettvangi tilheyrja svonefndum Leynidalsskjólum.“ Fornleifarnar voru mældar inn nákvæmlega. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

3

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

9.10.2006

GPS Staðsetning

E 354271 N 396507

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

34

Skekka

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Falsverð

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 6 m norður af jarðstrengshrygg, rétt norðan við rafmagnslínu (Ísallínu). Um 100 m sunnan við fjárskjól nr. 5:1. Á mosavaxinni hraunbungu. Fornleifarnar eru í öröskuðum reit á milli vega.

Heimildir og munnmæli

Karl Rúnar Þórsson og Bjarni F. Einarsson.
Fornleifaskráning vegna tillögu að nýrri legu Krísuvíkurvegar. Handrit. Byggðasafn Hafnarfjarðar maí 2004.

Lýsing

Varða.

Um 1 m í þvermál og um 1,2 m há. Úr hraungrjóti.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Fornleifarnar voru fyrst skráðar í maí 2004 undir sama númeri. Fornleifarnar voru mældar inn nákvæmlega. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Leynidalsskjól

Undirnr.

4

Skrásetjari

Karl Rúnar Þórsson & Bjarni F.

Dags.

9.10.2006

GPS Staðsetning

E 354091 N 396672

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

26

Skekkja

4

Tegund minja

Fjárskjól

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Vegagerð

Hætta

Mikil

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Vegur

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

-

Einkunn

-

Varðveislugildi

-

Einkunn 2

-

Friðlýsa?

-

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í grasi grónum hraunbolla (jarðfall), svokölluðum „dal“. Hugsanlega undir vegöxl sunnan við nýja Krísuvíkurvegin eða mikilli mön úr timburflísum.

Heimildir og munnmæli

Karl Rúnar Þórsson og Bjarni F. Einarsson.
Fornleifaskráning vegna tillögu að nýrri legu Krísuvíkurvegar. Handrit. Bygðasafn Hafnarfjarðar maí 2004.
Örnefnaskrá. Hraunin - Þorbjarnarstaðir. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

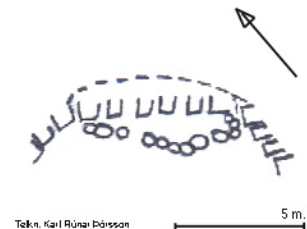
Fjárskjól.

Fjárskjólið er hugsanlega undir vegöxl sem nær upp að þaki skútans sem skjólið er í (eða undir mikilli mön). Lýsing þess hljóðar svo í fornleifaskráningu vegna hins nýja Krísuvíkurvegar: „Fjárskjól 8 x 2,5 m að stærð (NV - SA). Hlaðinn hefur verið grjóttgarður um 8 m á lengd fyrir framan slútandi hraun skúta. Þannig hefur verið myndaður hellisskúti eða fjárskjól. Veggir eru mosavaxnir u.þ. b. 0,5 m breiðir og rúmlega 0,5 m háir. Dyr snúa líkast til mót austri. Gólf skjólsins er allt grasi vaxið. Athyglisvert er að að NV verðu hefur verið hlaðið fyrir gjótu.“ (Karl Rúnar Þórsson & Bjarni F. Einarsson 2004).

Í skráningunni var ástandið talið sæmilegt og minjagildið talsvert.

Minjarnar eru hugsanlega enn til staðar undir öxlinni, þó ástandið sé líklega orðið lélegt.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Karl Rúnar Þórsson

Filma nr./teg. myndar

-

Athugasemdir

Fornleifarnar voru fyrst skráðar í maí 2004 undir sama númeri. Þar segir: „Fjárskjólið telst skv. Örnefnaskrá Gísli Sigurðssonar og upplýsingum Jónatans Garðarssonar á vettvangi tilheyrja svonefndum Leynidalsskjólum.“ Fornleifarnar voru mældar inn nákvæmlega. Ein hnitin voru: 5085,354082.84600,396667.42700,17.95300,sk3hl. Grafa þyrfti fornleifarnar fram að nýju og

Fornleifaskrá

Aðalnr.

297

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

10.10.2006

GPS Staðsetning

E 352769 N 397189

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

12

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Lítill

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 10 m NA af ragmangslínu (Ísallínu). Á milli staura nr. 6 og 7. Á hraunhellu í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 0,7 - 0,9 m í þvermál og 0,3 m há. Úr hraungrjóti.

Varðan er fallin.

Hún gæti hafa varðað jarðfall (eða „dal“ eins og það heitir þarna) um 3 - 4 m norður af vörðunni sbr. neðri ljósmynd. Þar gætu verið hleðslur. Sé þetta rétt er varðan eldri en 1900.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Enga mótvægisáðgerða er þörf sé varðan rétt aldursgreind.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

298

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Stórhöfðastígur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

10.10.2006

GPS Staðsetning

E 356036 N 394105

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

66

Skekka

4

Teqund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Leiðin liggur yfir afar úfið hraun (Óbrynnishólbruni?) þar sem hún var skoðuð. Liggur hún á milli staura nr. 309 og 310.

Heimildir og munnmæli

Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess. III. bindi. Sýslulýsingar og sóknalýsingar. Reykjavík 1937:212. Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1943-48. Reykjavík 1949:87-88. Ólafur Þorvaldsson. Selvogsgata og Krísuvíkurleiðir. Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin eða gatan er um 2 - 3 m breið og nokkuð hlykkjótt. Hún er vel gróin grasi og stingur það svolítið í stúf við nánasta umhverfi sem er mjög úfið mosavaxið hraun.

Leiðin sést ekki vestan við Krísuvíkurveg vegna jarðrasks.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS mælt undir rafmagnslínu (Búrfellslínu 3), á milli staura 309 og 310. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

211

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirhlíðarvegur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

10.10.2006

GPS Staðsetning

E 358918 N 392026

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

90

Skekka

5

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Náma

Hætta

Talsverð

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Norður undir Undirhlíðum. Yfir holt og móa.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998.

Brynjúlfur Jónsson. „Rannsókn fornleifa sumarið 1907.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags* 1908. Reykjavík 1908. bls. 9.

Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísvíkur og Hafnarfjarðar.“ *Árbók Hins íslenska fornleifafélags* 1943-48. Bls. 94

Sveinn Pálsson. Ferðabók Sveins Pálssonar. Dagbækur og ritgerðir 1791-1797. Reykjavík 1945. Bls. 662.

Frh.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin er 0,5 - 1,5 m breið víðast hvar og nokkuð hlykkjótt. Sumstaðar breiðir hún úr sér og er þar í raun fleiri reiðgötur.

Leiðin er víðast hvar ekki mjög greinileg.

Rás í hraunhelluna (sbr. neðri mynd) er hægt að sjá á stöku stað.

Leiðin er merkt með gulum og bláum hælum (sbr. efri mynd).

Á stórum kafla er nýr slóði sem fylgir ekki alltaf gömlu leiðinni. Á þetta einkanlega við kaflann vestan við Bláfjallavegin, sem sker leiðina hjá Undirhlíðarnámum. Yfirleitt liggur Undirhlíðarvegurinn norðan við nýja slóðann, þar sem leiðirnar fara ekki saman, en ca. 1 km vestur af Bláfjallaveginum, sker fornleiðin nýja stígin og liggur inn í skógræktargirðingu. Þar er leiðin vel niðurgrafin og greinileg þar sem hún hlykkjast um völinn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS var mælt beint undir rafmagnslínu (Búrfellslína 3), á milli staura 301 og 302). Leiðin var fyrst skráð þann 30.4.1998. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

286

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

-

Nr

Heiti

Dalaleið

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359323 N 391950

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

138

Skekkja

6

Tegund minja

Þjóðleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Náma

Hætta

Lítill

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Sunnan megin í Undirhlíðum og norðan við hraunjaðar.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Skráning hluta Dalaleiðar sunnan við Undirhlíðar í Hafnarfirði. Fornleifaskráning vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2003.
Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísvíkur og Hafnarfjarðar.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags* 1943-48. Reykjavík 1949:86 & 91.
Ólafur Þorvaldsson. Selvogsgata og Krísvíkurleiðir. Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.

Lýsing

Þjóðleið.

Leiðin lá á milli Hafnarfjarðar og Krísvíkur, en var ekki höfuðleið á þessari leið og oftast farin á vetrum. Þessi leið var styst og þótti greiðust, en hægust.

Leiðin er dálítið hlykkjótt þar sem hún liggur sunnan megin í Undirhlíðum í kvos sem er við jaðar hrauns. Hún er að mestu leyti 1 - 4 m á breidd og 0,1 - 0,5 m djúp. Sjá má allt að fimm reiðgötur. Leiðin er víða vel gróin, en þó blásin á stöku stað. Enn er einhver umferð hrossa á leiðinni.

Leiðin er nákvæmlega GPS mæld þar sem hún liggur frá Helgafelli að þjóðveginum til Bláfjalla.

Leiðin kallaðist einnig Vatnsleið.

Staðsetning leiðarinnar þar sem hún hverfur inn í Bláfjallaveg er: N 19940.309 W 970.654. Hæðin er 134.147 m.y.s.

Línuvegur hefur verið lagður yfir hluta af leiðinni, beint undir Búrfellslínu 3 (sbr. efri mynd). Þar var GPS mælt.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Áður skráð 5/8 2003. Þá var leiðin mæld inn nákvæmlega rétt vestan við Helgafell og að malbikuðum vegi vestan við Undirhlíðarnámu. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

210

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Garðar

Nr

-

Heiti

Gvendarsel

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359319 N 392023

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

148

Skekkja

5

Tegund minja

Stekkur

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

7,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Ca. 100 m suður af malarvegi, norðan í áberandi hömrum sem eru hluti af sprungu í sunnanverðum Undirhlíðum sem liggur A - V og vestur af Helgafelli. Um 60 m NNA af staur 299 (Búrfellslína 3). Grasi gróin gjá.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998.
Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94.
Örnefnaskrá. Garðakirkjuland. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

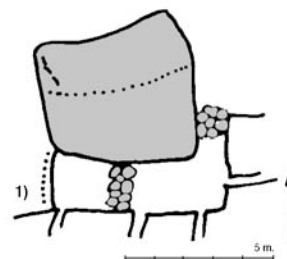
Lýsing

Stekkur.

Ca. 2 x 6 m (A - V) stór. Er hann L-laga og afmarkast af hamrinum og stórum steini, sem fallið hefur frá stálinu, norðan við stekkin. Er glufa þessi um 1,5 m breið. Í vestur afmarkast stekkurinn af háum kanti og steinum. Inn af kantinum er hlaðinn grjótveggur þvert á sprunguna eða gjánna, ca. 1 m br. og 0,2 - 0,3 m hár. Við endann sem snýr í norður er annar grjótveggur, ca. 1,5 - 2 m br. og 0,2 m hár. Botn sprungunnar er vel gróinn og hamraveggirnir eru tæplega mannhæðar háir.

Ca. 2 m vestur af nr. 1 eru fornleifar nr. 2.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus 820L

Athugasemdir

Áður skráð 29/4 '98. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

210

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Tákntala

1400

Landareign

Garðar

Nr

-

Heiti

Gvendarsel

Undirnr.

2

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359314 N 392030

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

150

Skekka

6

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Sel

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

7,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Ca. 2 m norðan við nr. 1, vestan við stórt bjarg, og undir því (í skúta) á kafla. Í grasi gróinni brekku.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998. Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94. Örnefnaskrá. Garðakirkjuland. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

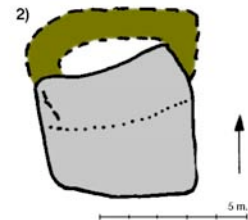
Lýsing

Stekkur

Ca. 4 x 6 m langur (A - V), norðan megin við stóran stein utan í hömrum. Veggir eru úr grjóti, illa farnir og ógreinilegir en vel grónir. Yfir nánast allan stekkin hangir skúti eða hengi í bjarginu. Ekki sést grjót nema að austanverðu, þar er stekkurinn hæstur.

1,5 m austur af stekknunum eru fornleifar nr. 3.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus 820L

Athugasemdir

Áður skráð 29/4 '98. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

210

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Garðar

Nr

-

Heiti

Gvendarsel

Undirnr.

3

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359318 N 392031

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

150

Skekka

5

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Búr

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

7,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Ca. 1,5 m austur af nr. 2 að hluta undir skúta í bjarginu. Á grasi grónum stalli.

Heimildir og munnmæli

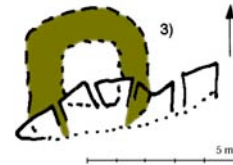
Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998. Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94. Örnefnaskrá. Garðakirkjuland. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Rúst.

Ca. 4 x 4 m (NNV - SSA). Veggir úr grjóti (og torfi?), vel grónir. Ekki hægt að segja með vissu um breidd þeirra, hæðin er ca. 0,3 - 0,4 m. Dyr snúa trúlega mót V, frá hamrinum. Hluti af rústinni er undir skúta eða hengi í hamrinum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus 820L

Athugasemdir

Áður skráð 29/4 '98. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

210

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Garðar

Nr

-

Heiti

Gvendarsel

Undirnr.

4

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359285 N 392038

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

143

Skekka

5

Tegund minja

Stekkur

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Landeyðing

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Ca. 30 m VNV frá aðal rústunum, vestan megin í lágum hömrum eða klettarana. Um 60 m N af staur 299 (Búrfellslínu 3). Á gjörblásnum mel.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998. Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94. Örnefnaskrá. Garðakirkjuland. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Stekkur.

4,5 x 8 m (N - S). Veggir úr grjóti, 1 - 2 m breiðir og 0,3 - 1 m háir. Dyr snúa mót suðri. A - veggurinn er lágur hamar eða klettarani og þar eru hleðslur við suður enda stekksins.

Veggir eru illa farnir, nema norður - endinn.

Stekkurinn sjálfur, og nánasta umhverfi til norðurs, er upp blásinn og mosa- og lyngi vaxinn á köflum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus 820L

Athugasemdir

Áður skráð 29/4 '98. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

210

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Garðar

Nr

-

Heiti

Gvendarsel

Undirnr.

1 - 4

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 359415 N 392034

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

149

Skekkja

5

Tegund minja

Sel

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

4

Hættumat

Landeyðing

Hætta

Lítill

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

8

Varðveislugildi

Hátt

Einkunn 2

8

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Um 60 m NNA af staur 299, og um 100 m N af línuvegi. Norðan í áberandi hömrum sem eru hluti af sprungu (A - V) í sunnanverðum Undirhlíðum vestur af Helgafelli. Rústirnar eru í grasi grónni gjá á milli hamarsins og bjargs sem fallið hafa frá hamrinum, í skútum við hamarinn og bjargið og við lágan hrygg eða klettarana. Yfirleitt eru rústirnar á grasi grónum bakka, en ein þeirra er á gjörblásnum mel ca. 30 m vestur af megin rústunum.

Heimildir og munnmæli

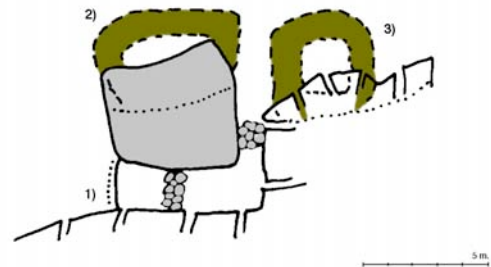
Bjarni F. Einarsson. Grjótnám í Undirhlíðum í Hafnarfirði. Fornleifakönnun vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1998. Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísumvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94. Örnefnaskrá. Garðakirkjuland. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Sel.

Rústirnar eru fjórar að tölu og frekar ógreinilegar. Þær eru á ca. 30 x 30 m stóru svæði, sem er að hluta til vel gróið. Rústirnar eru frekar úr lagi færðar vegna þess að veggir eru úr grjóti og hafa fallið út.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Áður skráð 29/4 '98. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja. Selstaðan í heild sinni hefur hærri gildi einstakar fornleifar á staðnum.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

1

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Húsmúlarétt

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382131 N 396419

Viðmiðun

Ísn 93

M.y.s.

259

Skekkja

5

Tegund minja

Rétt og varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

2

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Um 50 m ASA af rafmagnsstaur 233 við Búrfellslínu 2 og um 50 - 60 m V af Draugatjörn. Undir hraunkanti við mýri.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. *Fornleifakönnun á línustæði Búrfellslínu 3A. Vegna mats á umhverfisáhrifum.* Handrit Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1997.
Oddgeir Hansson. Greinargerð um fornleifar á áhrifa-svæði Hellisheiðarvirkjunar. Stóra-Skarðsmýrarfjall, Öldkelduháls, Hverahlíð. Handrit. Reykjavík 2003.

Lýsing

Rétt og varða.

1) Rétt.

13 x 17 m (N - S). Réttin er hlaðin úr hraungrýti og eru veggirnir um 1 - 1,5 m breiðir og 0,5 - 1,1 m háir. Tvö hólfr eru á réttinni (hólfr A og B). Dyr eru á báðum hólfrum til N. Í hólfr A eru auk þess dyr til S og í hólfr B til V. Báðar dyr hólfs B snúa inn í hólfr A. S - dyr á hólfr A eru talsvert fallnar og eru þar enn leifar af timburbúnaði. Eins eru timburleifar hér og þar í réttinni utanverðri.

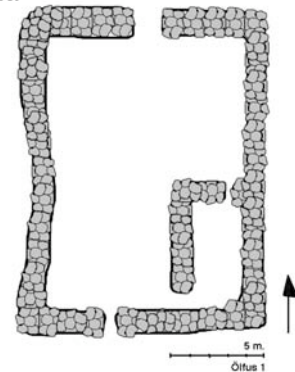
Hólfr B er mun minna og er í réttinni SA - verðri. Veggir eru farnir að hrynja nokkuð, einkum út á við. Um 10 m V við réttina er varða uppi á hraunkambinum.

2) Varða.

Úr hraungrjóti, 1 x 1,6 m (NNA - SSV) og 0,6 m há. Stærð og lögun markast af föllnu grjóti. Varðan hefur væntanlega varðað réttina.

Við réttina er í dag upplýsingaskilti. Þar kemur fram að réttin var notuð langt fram á 20. öld til rúnings á vorin og sem aðhald í haustleitum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Réttin var fyrst skráð 23.10.1997 í tengslum við lagningu Búrfellslínu 3A, en þá aðeins að hluta. Síðar var hún skráð 2003 undir númerinu ÁR-721:030. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

2

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382283 N 396373

Viðmiðun

Ísn 93

M.y.s.

262

Skekkja

5

Tegund minja

Sæluhús

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

1844

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Efst á litlum hraunhóli, um 30 m S af Draugatjörn.

Um 100 m ASA af fornleifum nr. 1. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Fornleifakönnun á línustæði Búrfellslínu 3A.

Vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit Fornleifafræðistofan.

Reykjavík 1997.

Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölveshrepps anno 1703.“ Eftir Hálfðan

Jónsson lögréttumann á Reykjum í Ölfusi Landnám Ingólfs. Safn

til sögu þess III. Sýslulýsingar og sóknarlýsingar. Reykjavík

1937:7.

Skúli Helgason. Saga Kolviðarhóls. Selfossi 1959.

Sveinn Pálsson. Ferðabók Sveins Pálssonar. Dagbækur og ritgerðir

1791-1797. Reykjavík 1945:193.

Frh.

Lýsing

Sæluhús.

5 x 7 m (VNV - ASA).

Veggir úr grjóti (og torfi?), 1,5 - 2,5 m br. og 0,3 - 0,8 m háir. Dyr snúa til S. Mikið er af grjóti á gólfi og sunnan við rústina. Einnig liggur talsvert af grjóti utanvert við rústina.

Við sæluhúsið er í dag upplýsingaskilti.

Sagt er að í þennan kofa hafi ferðamenn flúið þegar þeir komust ekki á milli byggða í einum áfanga. Var hann frægur fyrir draugagang og lentu menn oft í misjöfnu þar (Örnefnaskrá. Afréttur Ölfushrepps).

„Á norðanverðum Hvannavöllum, er strax taka til fyrir neðan skarðið [Hellisskarðið], stendur sæluhús (ei langt frá veginum) svo kallað, hverju allt til þessa tíma Ölves innbyggjarar hafa uppi haldið, vegfarandi fólki harla nauðsynleg(t) á vetrartímanum til innvistar; er og lofsvert, að þetta sæluhús ei niður falli.“ (Hálfðan Jónsson 1937:7).

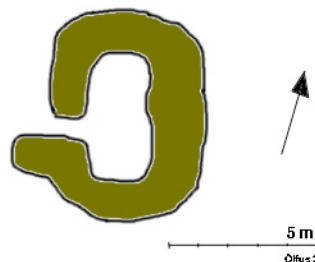
Sæluhúsið var flutt að Kolviðarhóli árið 1844 (Skúli Helgason 1959:15ff).

Samkvæmt Skúla Helgasyni var grafið í rúst þessa 1958 og fundust m.a. brennivinspeli, hluti af reku, ishogg, látunshnappur og járn (1959:7 og 17).

„Sæluhús þetta var um 21/2 álnir að vídd og 4 álnir að lengd [1,55 x 2,50]. Dyrnar voru á hliðarvegg á móti suðri. Inni við gafhlöð að vestanverðu var hlaðinn grjótbálkur, breiður og þakinn torfi; var rúmslengd, og gátu legið á honum 3 menn. Eigi munu veggir hafa verið háir, en gafhlöð hlaðin í rishæð. Á þau var lagt tré mikið, „mæniás“, og síðan reft á það af hliðarveggjum. Þar utan á kom svo þykk torfþekjan. Veggir voru mjög þykkir, einkum á þrjá vegu, austan, norðan og vestan, og hefur vafalaust verið haft svo til skjóls. Fyrir dyrum var dyraumbúnaður og tvær hurðir með álnar millibili og gengu báðar inn í húsið. Yfir dyrum var lítill glergluggi, er bar daufa skímu inn á gólfið.“ (Sami 1959:17).

Á mynd bls. 7 er brot af leirkeri (sagt gler í skýringartexta) sem virðist vera dæmigert 16. aldar leirtau af Raeren gerð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Sæluhúsið var fyrst skráð 23.10.1997 í tengslum við lagningu Búrfellslínu 3A. Síðar var það skráð 2003 undir númerinu ÁR -721:009. Elstu heimildir um sæluhúsið eru frá 1703. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

3

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Kolviðarhóll

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

22.05.2006

GPS Staðsetning

E 382291 N 396266

Viðmiðun

Ísn 93

M.y.s.

261

Skekka

5

Tegund minja

Garður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

6

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Garðurinn liggur utan um mýrarpart við Draugatjörnina. Liggur hann út frá tjörninni sunnanverðri og norðanverðri. Hann er um 30 - 40 m V af fornleifum nr. 2 (Sæluhúsinu).

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. *Fornleifakönnun á línustæði Búrfellslínu 3A. Vegna mats á umhverfisáhrifum.* Handrit Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1997.
Oddgeir Hansson. Greinargerð um fornleifar á áhrifa-svæði Hellisheiðarvirkjunar. Stóra-Skarðsmýrarfjall, Öldkelduháls, Hverahlíð. Handrit. Reykjavík 2003.

Lýsing

Garður.

Úr hraungrjóti, 1 - 1,5 m breiður og 0,1 - 1 m hár. Garðurinn er allt að 300 m langur sunnan við Draugatjörnina. S - hluti hans liggur undir nýjum línuvegi (lagður 23/10 '97).

Garðurinn er nokkuð sokkinn í mýrina sunnan við Draugatjörnina og hverfur þar að endingu um 300 m frá tjörninni, eða skammt þar hjá þar sem línuvegurinn fer yfir hann.

Með garðinum að sunnanverðu liggur gömul þjóðleið á kafla, sennilega framhald Hellisleiðarinnar og sú gata sem vörðurnar varða í næsta nágrenni.

Garðurinn getur hafa verið byggður í lok 19. aldar. GPS mælt þar sem línuvegur fer yfir.

Þann 29. sept. síðastliðinn var grafa að vinna að skurðargreftri við garðinn. Hafði varða (Ölfus nr. 45) verið fjarlægð og uppmokstur verið settur upp að garðinum.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Línuvegur var lagður yfir garðinn þann 23/10 '97 án leyfis viðeigandi aðila. Væntanlega þó óskemmdur undir veginum. Skrásetjari skoðaði garðinn þann 22/10 '97 og þá var hann óskemmdur, en talsvert sokkinn í mýrina (fyrst skráður 24/10 '97). Síðar var hann skráður 2003 hjá FÍ undir númerinu ÁR-721:017. Laga verður uppmokstur við garðinn. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með löfvi. Fornleifaverndarstofnunin, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

4

Sýsla

Arnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Núpar

Nr

-

Heiti

Hellugata/Hellisheiðarvegur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

21.09.06

GPS Staðsetning

E 386720.7180 N 392999.5990

Viðmiðun

Ísn 93

M.y.s.

-

Skekka

0,1

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Mikil

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Hátt

Einkunn

7,5

Varðveislugildi

Hátt

Einkunn 2

7,5

Fríðlýsa?

-

Fríðlýst?

Já

Hvenær

1971

Lega og staðhættir

Leiðin lá upp Helligskarðið og austur yfir Helligsheimina í átt að húsi Slysavarnarfélags Íslands sem stóð rétt við þjóðveg 1. Liggur leiðin NV - SA í hrauninu.

Heimildir og munnmæli

Ágúst Ó. Georgsson. Fornleifaskrá. Skrá um fríðlýstar fornleifar. Reykjavík 1990:77.
Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölvesshrepps anno 1703.“ Eftir Hálfðan Jónsson lögréttumann á Reykjum í Ölfusi. *Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess III*.
Kaalund, P.E. Kristian. Ísenskir sögustaðir I-IV. Úttekt á sögustöðum í öllum fjórðungum landsins. Reykjavík 1984. I. bindi bls. 47-48.
Sveinn Pálsson. Ferðabók Sveins Pálssonar. Dagbækur og ritgerðir 1791-1797. Reykjavík 1945:194.
Sýslulýsingar og sóknarlýsingar. Reykjavík 1937:84. **Frh.**

Lýsing

Fornleið.

Gatan er víða afar greinileg með sorfnum rásum, allt að 20 sm djúpum, eftir hófa í hraunhelluna. Á víð og dreif fjölgar reiðgötunum og geta verið allt að fjórar á 10 m breiðu belti og á stöku stað eru þær nær ósýnilegar. Línuvegur sker leiðina skammt austur af Helligskarði, en nokkru áður en komið er í skarðið hverfur gatan. Þó gæti hún hafa verið sameinuð götunni „*Milli hrauns og hlíðar*“ í sjálfru skarðinu, en sú gata var gerð á 19. öld (örugglega ofan í eldri götu). Helligsgatan er vel vörðuð og er bæði hún og vörðurnar, auk gamla sæluhússins „*Hellukofinn*“, fríðlýstar. Ekki eru vörðurnar í neinni hættu.

Síðar var lagður upphlaðinn vegur í götuna. Var sá vegur kenndur við Eirík í Grjótá. (Örnefnaskrá. Helligsheimi). Þennan upphlaðna veg má sjá leifarnar af vestarlega, skömmu áður en komið er að Helligskarði (rétt hjá vörðu nr. 51) og austur af Biskupsvörðunni (nr. 46) hjá Helligskofanum. Aðeins er um stuttann kafla að ræða (um 50 m) og ekki er hægt að sjá þessa götu annarsstaðar á Helligsgötunni.

Nýleg girðing liggur víða með götunni og hefur skemmt hana á nokkrum stöðum. Eldri rafmagnsstaurar hafa einnig skemmt hana á allavega tveimur stöðum.

GPS er nákvæmlega mælt þar sem leiðin hverfur austast. Vestasti punkturinn er: E 384375.6970 E 394202.6470.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus C-820-L/Fuji FinePix

Athugasemdir

Leiðin var áður skráð í tengslum við umhverfismat á Búrfellslínu 3a þann 24.10.97. Síðar var hann skráður 2003 hjá FÍ undir númerinu ÁR-721:005. Leiðin var nákvæmlega mæld frá þjóðveginum að athafnasvæði Kolviðarhólsvirkjunar. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær frekar (ljósmyndun) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá

Fornleifaskrá

Aðalnr.

5

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Ölfus

Táknatala

8717

Landareign

Núpar

Nr

Heiti

Orustuhóll

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

26.09.2006

GPS Staðsetning

E 387533 N 393873

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

385

Skekkja

4

Tegund minja

Staður tengdur þjóðtrú

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

-

Aldur

1550-1900

Í eyði

-

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

-

Lega og staðhættir

Áberandi hraunhóll í úfnu hrauni, ca. 800 m N af þjóðvegi og um 50 m suður af staur 215 við Búrfellslínu 3.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Fornleifakönnun á línustæði Búrfellslínu 3A. Vegna mats á umhverfisáhrifum. Handrit Fornleifafræðistofan. Reykjavík 1997.
Hálfðan Jónsson. „Descriptio Ölfvshrepps anno 1703.“ Eftir Hálfðan Jónsson lögréttumann á Reykjum í Ölfusi. Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess III. Sýslulýsingar og sóknarlýsingar. Reykjavík 1937. Sýslu- og sóknalýsingar. Árnessýsla. Reykjavík 1979:240. Örnefnaskrá. Afréttur Ölfushrepps. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.
Örnefnaskrá. Hellisheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Í Sturlungu er þess getið að missætti hafi komið upp á meðal bænda við hólinn viðvíkjandi sauðfé. Við hólinn mun hafa verið rétt (sbr. nr. 5:2).

„Orustuhóll, ... Þar undir hrauninu sjást enn í dag glögg merki til fjárrétta, er menn heyrt hafa brúkað hafi í fyrri tíð Ölfes innbyggjarar og Suðurnesjamenn, þá saman og til afréttarins hvorutveggju rekið höfðu, og hafi á milli þessarra óeining komið, hvar af Orustuhóll mun nafn sitt draga.“ (Hálfðan Jónsson 1937:8). Skráð 1703.

„Gömul sögn segir, að á þessum slóðum hafi verið sundurdráttarrétt. Áttu réttarmenn að hafa orðið missáttir og barist á hólnum.“ (Örnefnaskrá. Afréttur Ölfushrepps).

„Munnmæli segja, að Ölfusingar og Mosfells-sveitarmenn (eða aðrir sunnanmenn) hafi barist þar út af beit eða nautum.“ (Örnefnaskrá. Hellisheiði).

„... þá saman og til afréttarins hvorutveggju rekið höfðu, og hafi á milli þessara óeini(n)g komið, hvar Orustuhóll mun nafn sitt draga.“ (Sýslu- og sóknarlýsingar 1979:240).

Sunnan við réttina er upplýsingaskilti.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix 7000

Athugasemdir

Áður skráð 6/11 '97. Engra mótvægisáðgerða er þörf.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

299

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Grindaskarðsvegur/Selvogsgata

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

11.10.2006

GPS Staðsetning

E 362499 N 393459

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

149

Skekkja

5

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Yfir slétt hraun. Á milli staura 290 og 291 (Búrfellslína 3).

Heimildir og munnmæli

Landnám Ingólfs. Safn til sögu þess III. Sýslulýsingar og sóknalýsingar. Reykjavík 1937:79,109, 121-22 og 212.
Kaalund, P.E. Kristian. Ísenskir sögustaðir I-IV. Úttekt á sögustöðum í öllum fjórðungum landsins. Reykjavík 1984. I. bindi bls. 61.
Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ *Árbók Hins íslenska fornleifafélags* 1943-48. Bls. 94.
Ólafur Þorvaldsson. Selvogsgata og Krýsuvíkurleiðir.
Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.Örnefnaskrá.
Sveinn Pálsson. Ferðabók Sveins Pálssonar. Dagbækur og ritgerðir 1791-1797. Reykjavík 1945. Bls. 667.

Frh.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin er um 1 - 3 m á breidd þar sem hún var skoðuð. Hún er vel greinileg enda enn talsvert gengin. Bláar og gular stikur stika leiðina og hún er vörðuð. Vörðurnar virðast vel flestar vera endurgerðar í seinni tíð á afar frumstæðan máta. Á stöku stað dreifir leiðin úr sér og ekki gott að segja hvar aðalleiðin var.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

300

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

12.10.2006

GPS Staðsetning

E 362150 N 393033

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

158

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 80 m SSA af rafmagnslínu (Búrfellslínu 3) og um 120 m SSV af staur 291. N megin á bergás um 40 m norðan við fallna girðingu. Á blásnu holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 1 x 1 m (NNA - SSV) og 1,2 m há. Varðan er úr grjóti.

Hún virðist nýlega hlaðin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisáðgerða er þörf sé varðan rétt aldursgreind.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

11

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 359024 N 397287

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

119

Skekkja

5

Tegund minja

Vörður og rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Vörður og refagildra

Fjöldi

3

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

4

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á klapparholti í móa. Um 500 m SSV af skátaskála (Vífilsbúð).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður og rúst.

1) Varða.

1,1 x 1,1 m (N - S) og 1,1 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin að hluta en efri hlutanum hefur verið hróflað upp aftur.

22 m SSV af 1) er 2):

2) Varða.

Á um 2 - 3 m stóru svæði og er aðeins mosavaxinn botninn eftir. Dálítil grjótdreif er í kringum botninn. 17 m ASA af 2) er 3):

3) Rúst.

Á um 3 x 3 m stóru svæði eru leifar af grjóthleðslum, aðallega hellur. Þessar hellur mynda um 1,3 x 2 m (NNV - SSA) stórt mannvirki (sjá neðri mynd).

Hugsanlega er hér um leifar refagildru að ræða, eða skotbyrgis.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

12

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 359225 N 397187

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

119

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Eyktarmark

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

5

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á bergás í kjarrlendi. Um 130 m SV af fornleifum nr. 11.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

3 m í þvermál og 0,5 m há. Nær alveg fallin. Varðan er vel gróin mosa, grasi og lyngi. Varðan gæti verið eyktarmark eða landamerki.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

13

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Tákntala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Selvogsgata

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 358599 N 397934

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

58

Skekkja

4

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Já

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

7

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Vestan undir hlíðum og austan við hraun í skóglendi.

Heimildir og munnmæli

Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1943-48. Bls. 94.
Ólafur Þorvaldsson. Selvogsgata og Krýsuvíkurléiðir. Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.
Örnefnaskrá. Setberg. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.
Örnefnaskrá. Örnefni í Setbergslandi. Svanur Pálsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Fornleið.

Um 1 - 2 m breið og hlykkjótt. Leiðin greinist í nokkrar reiðgötur á stöku stað og ekki gott að segja hvar elsta leiðin er nákvæmlega.

Fornleiðin er nr. 299 í landi Hafnarfjarðar og ber einnig nafnið Grindaskarðsvegur (þegar sunnar dregur).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS var mælt beint undir vörðu (fornleifar nr. 14). Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda?) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

14

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Húsatúnsvarða

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 358680 N 396858

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

85

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

4

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Við vesturbrún hæðar (Setbergshlíðar), um 80 m austur af Selvogsgötu (fornleifar nr. 13). Um 60 m vestur af fornleifum nr. 15. Í kjarrlendi.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Setberg. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Varða.

Um 1,1 m í þvermál og 1,4 m há. Úr grjóti. Efsti hlutinn hefur nýlega verið endurhlaðinn (ekki vel hlaðið).

Varðan gæti hafa varðað fornleifar nr. 15.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

15

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Húsatún

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 358743 N 396911

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

93

Skekkja

5

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Beitarhús

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Vestarlega á hæð (Setbergshlíð), um 140 m austur af Selvogsgötu (fornleifar nr. 13). Um 60 m austur af fornleifum nr. 14. Í kjarrlendi.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Setberg. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Rúst.

10 x 17 m (A - V). Veggir úr grjóti, 1 - 2,3 m breiðir og 0,3 - 0,8 m háir.

Tvö hólfr eru á rústinni (hólfr A og B). Trúlega hefur hólfr A skiptist í tvö hólfr í upphafi. Virðist garður liggja eftir endilöngu hólfinu. Einnig virðast garðar eða jötur liggja með útveggjunum í þessu hólfi. Allt er þetta frekar óljóst m.a. vegna mikils gróðurs í rústinni.

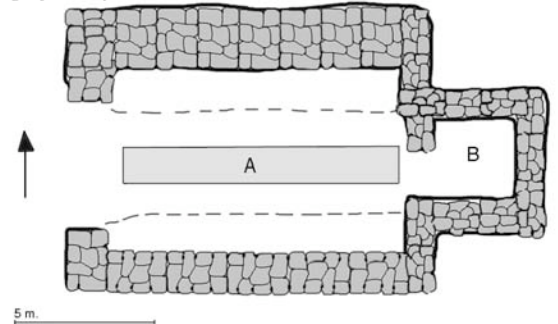
Hólfr B hefur verið hlaða og er grjótveggur á milli að hluta.

Töluvert er af grjóti í gólfi hólfs B.

Gólf eru vel gróin grasi og nánasta umhverfi rústarinnar sömuleiðis.

Skv. Örnefnaskrá voru þetta beitarhús frá Setbergi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

16

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 359303 N 397557

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

132

Skekkja

4

Tegund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

7

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á klapparás, um 200 m SSA af Skátaskála (Vífilsbúð). Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

1 x 1 m (N - S) og 1,3 m há. Úr grjóti. Varðan hefur verið endurhlaðin nýlega, frekar illa. Um 30 m N af 1) er 2):

2) Varða.

1,5 x 1,8 m (N - S) og 1 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin að hluta. Virðist ekki ýkja gömul.

Fleiri vörður eru á þessu afmarkaða svæði (um 30 m í þvermál) og eru þær flestar mjög ungar. Er tilurð þeirra trúlega athafnasemi skáta að þakka. Aðeins varða 1) virðist teljast til fornleifa. Vafi er á 2).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

17

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 359367 N 397821

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

119

Skekkja

4

Tegund minja

Rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Refagildra

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

4,5

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á lágu klapparholti skammt austur af rafmagnslínu (Hamraneslínu 1).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Grjóthrúga.

1,5 x 2 m (VNV - ASA) og 0,2 - 0,3 m há. Hrúgan er mosavaxin og fallin.

Hugsanlega eru þetta leifar af refagildru.

Um 10 m N af hrúgunni er ung varða.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

18

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Garðabær

Táknatala

1300

Landareign

Setberg

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

13.10.2006

GPS Staðsetning

E 359338 N 397805

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

93

Skekkja

4

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Í móa á milli tveggja rafmagnsstaura (nr. 32 og 33 við Hamraneslínu 1). Gatan endar við golfvöll í NV.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Gata.

Um 3 - 4 m breið (NV - SA). Gatan er nokkuð hlykkjótt. Hefur mól verið borin í götuna þar sem hún var skoðuð og í henni voru hjólför. Gatan gæti verið gömul að stofni til þó vegabætur hafi verið gerðar á henni í seinni tíð.ö

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisáðgerða er þörf sé aldurinn rétt greindur.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

301

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Hrauntungustígur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

26.10.2006

GPS Staðsetning

E 354828 N 396214

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

34

Skekkja

4

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Byggingar

Hætta

Mikil

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Yfir bæði úfið og slétt hraun.

Heimildir og munnmæli

Jónatan Garðarsson. Munnl. heimild.

Ólafur Þorvaldsson. „Fornar slóðir milli Krísuvíkur og Hafnarfjarðar.“ *Árbók Hins íslenska fornleifafélags* 1943-48. Bls. 94.

Ólafur Þorvaldsson. Selvogsgata og Krísuvíkurleiðir. Fræðslurit Ferðafélags Íslands. Reykjavík 1999.

Örnefnaskrá. Hvaleyri. Ari Gíslason skráði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Örnefnaskrá. Hvaleyri. Gísli Sigurðsson skráði. Handrit.

Örnefnastofnun Íslands.

Örnefnaskrá. Þorbjarnarstaðir. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin er 0,5 - 1 m breið þar sem hún var skoðuð. Hún er nokkuð hlykkjótt. Rekja má leiðina frá kartöflugeymslu (efri mynd) sem er sunnan við malbikaðan veg að Hvaleyrarvatni/námu norður í átt að Hamranesi. Þegar kemur að trönum hverfur leiðin undir fyllingu og sést svo aftur norðan við hið fyllta svæði. Hún hverfur svo aftur þegar komið er að öðru svæði með trönum, rétt norðan við Búrfellslínu 3.

Víða er leiðin afar ógreinileg, en er mjög greinileg þegar hún kemur norðan undan sléttuðu svæði við Búrfellslínu 3. Leiðin virðist vera notuð af útivistarfólki í dag.

Leiðin skipti sér u.þ.b. þar sem nýi Krísuvíkurvegurinn fer. Fór syðri leiðin talsvert sunnar en leiðin sem lýst var hér að framan. Hún er horfin í dag á áhrifasvæði rafmangslínanna. Leiðin sást ekki vestan við Krísuvíkurveg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

GPS mælt beint undir Búrfellslínu 3. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

153

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Reykjavík

Tákntala

0000

Landareign

Hólmur

Nr

Heiti

Hofmannaflöt

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

30.10.2006

GPS Staðsetning

E 368818 N 402519

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

107

Skekkja

5

Tegund minja

Áningastaður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Umferð

Hætta

Falsverð

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Norðan við malbikaðan veg að Nesjavöllum og sunnan við tengivirkið við Geitháls. Á milli rafmagnsstaura nr. 165 og 166 á Sogslínu 2. Grasi gróin kvos.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Hólmsheiði. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Áningastaður.

Staðurinn er grasi gróin kvos með einstaka minni hólum. Mikið er af minjum um herasetuna, svo sem húsgrunnum og vegaslóðum sem farin eru að gróa upp. Yfir staðinn liggja rafmagnslínur og er sú stærri Sogslína 2.

GPS var mælt undir Sogslínu 2.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Staðurinn var áður skráður undir númerinu GK-213:042. Engra mótvægisáðgerða er þörf. Leita ber þó sérstaklega eftir álitum Fornleifaverndar ríkisins vegna herminjanna.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

10

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Miðdalur

Nr

Heiti

Sólheimakot

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

3.10.2006

GPS Staðsetning

E 370470 N 401767

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

115

Skekka

6

Tegund minja

Eyðibýli

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ábúð

Hætta

Mikil

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

5,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á hól í hlíð, um 50 m SV af rafmagnslínu (Sogslínu 2) og um 60 - 70 m V af rafmagnsstaur nr. 158. Við nýlegt rautt timburhús sem kallað er Sólheimakot.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun á Hellsisheiði vegna virkjunar. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Örnefnaskrá. Miðdalur. Handrit. Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Eyðibýli.

Á um 70 m stóru svæði þar sem nú stendur nýlegt rautt timburhús á malarbornu plani. Svæðið er nær alveg sléttað og sjást aðeins mjög óljósar rústir eða rústabrot sunnan við húsið og ofan við mýrina sem þar er.

Frá húsinu liggur um 3 m breið rudd braut til austurs upp hól og með rafmagnslínu (t.h. á efri mynd).

„Skammt suður af Fífukrók er Sólheimakot (109), hjáleiga frá Miðdal, sést þar vel fyrir veggjum.“ (Örnefnaskrá).

Eyðibýlisins er ekki getið í jarðabókum né manntölum. (Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns 1703. Reykjavík 1923-34. Manntal Árna Magnússonar og Páls Vídalíns 1703. Reykjavík 1924-47. Jarðartal á Íslandi. J. Johnsen 1847. Ný jarðabók fyrir Ísland [1861]. Manntal á Íslandi 1916. Reykjavík 1947-74).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Eyðibýlið var áður skráð undir númerinu GK-255:018. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

11

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Ellidákot

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

31.10.2006

GPS Staðsetning

E 372399 N 401113

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

165

Skekkja

4

Tegund minja

Meint rúst

Tilgáta/Niðurstaða

Náttúrmyndun

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

-

Aldur

-

Í eyði

Tímab. hættumat

Ekkert

Tímab. hætta

Engin

Merkja?

Nei

Minjagildi

Ekkert

Einkunn

0

Varðveislugildi

Ekkert

Einkunn 2

0

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 100 m NA af Búrfellslínu 2. Í lyngi- og mosagrónum hvammi.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun á Hellsheiði vegna virkjunar.
Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík
2003.

Lýsing

Meint rúst.

Við vettvangsskoðun kom í ljós að um náttúrumyndun var að ræða. Á staðnum var þó skráð rúst 2003 og er lýsingin svohljóðandi:

„... mjög óljós tóft. Í lyngivöxnum hvammi mót SV. Alls er tóftin 9x4 m að stærð og snýr NA-SV [á að vera NV - SA]. Suðvesturhlutinn er mjög ógreinilegur, vart nema þúst. Í NA [á að vara SV] vottar hinsvegar fyrir hólfi, um 4x2 m NA-SV. Tóftin er algróin og hvergi sjást veggjaskil nema nyrst og eru grjóthleðslur hvergi sjáanlegar. Veggjahæð mest 0,2 m.“ (Birna Lárusdóttir m.fl. 2003:9).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

-

Filma nr./teg. myndar

-

Athugasemdir

Hin meinta rúst var áður skráð af FÍ undir númerinu GK-256:033. Enga mótvægisáðgerða er þörf.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

12

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Táknatala

1604

Landareign

Ellidhakot

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

31.10.2006

GPS Staðsetning

E 372091 N 401134

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

163

Skekka

5

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Yfir holt og hæðir. Gatan liggur á milli staura nr. 249 og 250, aðeins um 20 m norðan við staur 250 á Búrfellslínu 2.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun á Hellsisheiði vegna virkjunar. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Gata.

Gatan er á allt að 7 - 8 m breiðu svæði þar sem hún var skoðuð og sjá mátti 5 - 6 reiðgötur hlið við hlið. Leiðin er nokkuð hlykkjótt og ógreinileg á köflum.

Hugsanlega sameinast þessi gata Dyravegi nokkru sunnar. Gatan gæti haf legið frá Selstöðu við austanvert Selvatn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Gatan var áður skráð undir númerinu GK-256:032. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

13

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Tákntala

1604

Landareign

Ellidhakot

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

31.10.2006

GPS Staðsetning

E 375433 N 399779

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

225

Skekka

7

Te Gund minja

Vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

2

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Á dálitlum bergás eða rana sem gengur vestur úr Lyklafelli og þar sem línuvegur fer yfir. Rétt undir Búrfellslínu 2.

Á blásnum kletti.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun á Hellsheiði vegna virkjunar. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

0,7 x 1 m (NA - SV) og 1,6 m há. Úr grjóti. Stór steinn eða hella er sunnanvert í vörðunni neðst. Nýlega hlaðin og efri hlutinn verið hreyfður mjög nýlega.

13 m SV af 1) er:

2) Varða.

0,6 x 0,9 m (N - S) og 0,9 m há. Úr grjóti. Varðan er mjög illa hlaðin og hefur nýlega verið hreyft við efri hlutanum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Vörðurnar voru áður skráðar undir númerinu GK-256:037. Engra mótvægisáðgerða er þörf séu vörðurnar rétt aldursgreindar.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

14

Sýsla

Kjósarsýsla

Sveitarfélag

Mosfellsbær

Tákntala

1604

Landareign

Ellidákot o.fl.

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

31.10.2006

GPS Staðsetning

E 375830 N 399578

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

191

Skekka

5

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 150 - 200 m austur af Lyklafelli, Yfir holt og hæðir. 30 m SA af staur nr. 251 á Búrfellslínu 2. Í móa og holti.

Heimildir og munnmæli

Birna Lárusdóttir og Sædís Gunnarsdóttir.

Fornleifakönnun á Hellisheiði vegna virkjunar. Handrit. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2003.

Lýsing

Gata.

Gatan liggur um allt að 10 m breitt svæði þar sem hún breiðir hvað mest úr sér norðan við rafmagnslínur tvær. Sjá má allt að 5 - 8 reiðgötur. Þegar nær kemur rafmagnslínunum verður gatan mjög ógreinileg. Trúlega hefur hún leitað víða á þessu svæði og t.d. má sjá nokkuð greinilega reiðgötu um 150 austar.

Hugsanlega er þetta hluti af gömlu þjóðleiðinni sem fer yfir Hellisheiðina (Hellisleið, fornleifar nr. 4 í Ölfusi eða leiðarinnar Milli hrauns og hlíðar, fornleifar nr. 51 í Ölfusi).

GPS mælt undir Búrfellslínu 3A.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Vörðurnar voru áður skráðar undir númerinu GK-256:038. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

291

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Óttarsstaðir

Nr

Heiti

Straumsselsstígur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

14.11.2006

GPS Staðsetning

E 351851 N 395444

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

15

Skekkja

5

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Ekkert

Tímab. hætta

Engin

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 35 m austur af rafmagnsstaur SN1 12. Í úfnu hrauni og holt og hæðir.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Gata.

Gatan er um 1 - 2 m breið og allt að 0,7 m djúp þar sem mest er. Gatan er nokkuð hlykkjótt.

Gatan er vörðuð (sbr. varða nr. 289).

Þegar nær dró Straumsseli mátti sjá rás í hraunhellunni. Segir það dálítið til um aldur selsins. Vegna þessa hækkar minja- og varðveislugildið mjög.

GPS var mælt þar sem línuvegur fer yfir götuna.

Ljósmyndirnar sýna rás í hraunhelluna. Bendir þetta til þess að leiðin sé býsna gömul, jafnvel eldri en 1550. Prufurannsókn við Fornasel, skammt austur af Straumsseli, sýndi að Fornasel var a.m.k. svo gamalt. Rásin gæti einnig bent til þess að hér sé um gleymda þjóðleið að ræða yfir nesið. T.d. vegna verslunar í Straumsvík í lok miðalda?

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Áður skráð 9.12.2004. Þá var hún talin í mikilli hættu vegna annarar rafmagnslínu. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

292

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

14.11.2006

GPS Staðsetning

E 352137 N 395409

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

22

Skekkja

5 m.

Teqund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Rafmagnslína

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 70 m suður af rafmagnsstaur SN1 11 og um 80 m suður af línuvegi. Á stórum steini norðan við „dal“.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Um 1,2 m í þvermál og 1,2 m há. Úr grjóti. Botn er óreglulegur.

Ekki er ljóst hvað varðan varðar.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus mju 300

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja. Áður skráð 10.12.2004.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

294

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr.

Heiti

Gerðisstígur/Efrihell nastígur

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

GPS Staðsetning

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekka

Tegund minja

Gata

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Rafmagnslína

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Leiðin hefur legið frá Gerði suður í Rauðamelsrétt og áfram til suðurs, yfir holt og móa. (nr. 293).

Heimildir og munnmæli

Jónatan Garðarsson. „Gerðisstígur í Hraunum við Straumsvík.“ *Morgunblaðið* 23. júní 2002. Þorbjarnarstaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Gata.

Leiðinni er lýst eftirfarandi í Örnefnaskrá: „Stígurinn lá frá bænum [Gerði] upp á Brunabrún upp í Hraunhornsstíg....“ Héðan [Rauðamelsrétt] var stígurinn kallaður Efrihell nastígur.

Hugsanlega liggur gatan með Brunanum nær alla leið að Rauðamelsrétt og áfram í átt að Fjárborginni og áfram til suðurs? Hún sást ekki svo að öruggt væri við vettvangskoðun á rannsóknarsvæðinu.

Könnuð var loftmynd á Byggðasafni Hafnarfjarðar þar sem leiðin hefur verið sett inn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

296

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

GPS Staðsetning

E 352864 N 395678

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

Skekkja

6

Te Gund minja

Skúti og vörður

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

3

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Rafmagnslína

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Ca. 90 - 100 m S af rafmagnslínu. Á lágu hraunhól. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Skúti og vörður.

1) Skúti.

5 x 6 m (NA - SV). Op skútans snýr mót V og nær yfir nær alla breidd skútans. Engar hleðslur sjást í skútanum. Ofan á þaki hans er varða.

2) Varða.

Ca. 1 x 1 m og 0,4 m há. Úr grjóti. Varðan er ofan á skúta og hefur hugsanlega varðað hann. Hún er fallin.

3). Varða.

Um 0,8 x 1 m (ANA - VSV) og 0,3 m há. Úr grjóti. Varðan er fallin.

GPS mælt við 1).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (rannsókn, GPS mæla og ljósmynda) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

302

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Fjárborgin

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

15.11.2006

GPS Staðsetning

E 354878 N 393864

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

60

Skekkja

4

Tegund minja

Fjárborg

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

7

Varðveislugildi

Hátt

Einkunn 2

8,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Ofan á jaðri apalhrauns neðan við lága skógi vaxna hlíð. Um 40 m V af bílastæði.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Þorbjarnarstaðir. Handrit.
Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Fjárborg.

Um 11 m í þvermál. Veggir úr hraungrjóti eða hellum, 1,5 - 2 m breiðir og 1,8 - 2,2 m háir. Veggirnir mjókka þegar ofar dregur og halla inn í borgina. Dyr eru mót SSV. Þær eru 0,8 m breiðar og 1 m háar.

Mikið er af grjóti utan við rústina sem fallið hefur úr veggjum. Að innanverðu er talsvert af grjóti við vegg í suðurhluta (sín hvoru megin við dyrnar) og í norðurhlutanum.

Í miðri rústinni er mikill veggur úr hellugrjóti, 5 m langur, 0,9 m breiður og 1,8 - 2 m hár. Nær hann ekki alveg veggja á milli.

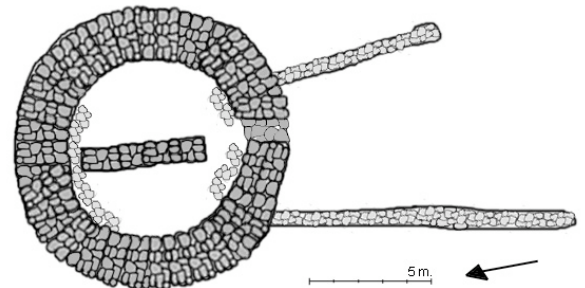
Gólf er vaxið grasi.

Suður frá borginni eru tveir garðar úr hraungrjóti. Sá eystri er 6 m langur, 0,4 - 0,6 m breiður og 0,3 - 1,4 m hár. Sá vestari er 12 m langur, 0,5 - 0,7 m breiður og 0,7 - 1,6 m hár.

Þessir garðar hafa verið til aðhalds þegar fé var rekið að borginni.

Uppi á hlíðarbrúninni suður af borginni er áberandi varða.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (rannsókn) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

303

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Dagmálavarða

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

15.11.2006

GPS Staðsetning

E 351956 N 396244

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

17

Skekkja

4

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Eykartmark

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

4

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

4

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á hraunbundu í helluhrauni, skammt VNV af kvartmílubraut.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Þorbjarnarstaðir. Handrit.
Örnefnastofnun Íslands.

Lýsing

Varða.

Um 1,2 m í þvermál og 1,6 m há. Úr hraunhellum.
Efri hluti hefur verið endurhlaðin (illa)
Varðan varðar Gerðisstíg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS mæling, ljósm. og sýnataka) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

304

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

15.11.2006

GPS Staðsetning

E 352758 N 395772

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

17

Skekkja

6

Tegund minja

Fjárskjól

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Talsvert

Einkunn

6,5

Varðveislugildi

Talsvert

Einkunn 2

6,5

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Um 10 m N af rafmagnslínu og um 50 m NA af staur SN1-9. Í jarðfalli í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Fjárskjól.

7 - 8 m langur skúti (NV - SA). Framan við skútann er sveigður garður eða veggur um 4 m langur, 0,3 - 0,6 m breiður og 0,4 - 1 m hár.

Dyr eru á garðinum í NV enda og snúa þær mót SV. Um 6 m SV af skútanum, í sama jarðfalli er annar skúti. Þar sáust ekki mannvirki.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (rannsókn) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

305

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

16.11.2006

GPS Staðsetning

E 352361 N 394770

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

31

Skekkja

7

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Ofan á 0,5 m háum hól, ca. 100 m A við slétta hraunhelli. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1 x 1,2 m (N - S) og 1 m há. Úr hraungrjóti. Mikið er hrúnið úr vörðunni, sérstaklega úr N - hlið. Vel gróinn botn.

A - megin, rétt við vörðuna, liggur slóði (Straumsselsstígur nr. 291). Hann liggur í NNV - SSV.

Varðan hefur varðað Straumsselsstíg.

Teikning

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS og ljósm.) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

306

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

16.11.2006

GPS Staðsetning

E 352183 N 395120

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

31

Skekkja

5

Te Gund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Nyrst á 3 - 4 m hækkun í landinu. 100 m N við vörðu nr. 307.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1,2 x 1,2 m (NV - SA) og 1,6 m há. Úr hraungrjóti. Nánast ekkert hefur hrunið úr vörðunni annað en lítilræði úr NA - hlið. Gæti verið endurhlaðin. Botn vörðunnar er sæmilega gróin.

Varðan hefur varðað Straumsselsstíg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS, ljósm. og sýnataka) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

307

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

16.11.2006

GPS Staðsetning

E 352119 N 395062

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

32

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Mikil

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Fremst á sundursprunginni hraunhellu sem er um 3 m breið . Um 100 m S við vörðu nr. 306.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

0,9 x 0,9 m (N - S) og 1,4 m há. Úr hraungrjóti, vel mosavaxin. Ekkert hefur hrunið úr vörðunni. Gæti verið endurhlaðin. Botn vörðunnar er ekkert gróin.

Varðan hefur varðað Straumsselsstíg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS og ljósm.) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

308

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Þorbjarnarstaðir

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

17.11.2006

GPS Staðsetning

E 353962 N 393919

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

69

Skekkja

6

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Landamerkjavarða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Lélegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

3

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

3

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á um 3 - 4 m stórum hól. Ca. 200 m NNV við vegslóða. Sést vel frá veginum.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1,2 x 1,2 m (NV - SA) og 1 m á hæð. Úr stóru hraungrjóti. Varðan er ofan á stórum steini sem var 0,5 - 1,2 m á hæð. Varðan er gisin og vel gróin mosa og botn hennar sömuleiðis. Hún er nokkuð hrunin.

Varðan gæti hafa varðað Staumsselsstíg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS og ljósm.) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

309

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

17.11.2006

GPS Staðsetning

E 353878 N 393776

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

65

Skekkja

6

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Ágætt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Ofan á um 3 m háum ás með 1,5 - 2 m djúpri sprungu. Varðan stendur austan megin við sprunguna.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

0,6 x 1 m (N - S) og 1,5 m á hæð. Úr hraunhellum og einum áberandi stórum steini sem er efst. Er hann 0,5 m stór. Varðan er nokkuð gróin og sömuleiðis botn hennar.

Varðan er sennilega ung.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisaðgerða er þörf.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

310

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

17.11.2006

GPS Staðsetning

E 353736 N 393696

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

71

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1550-1900

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

2

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

2

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Efst á um 3 m stórum steini eða kletthól sem er vel vaxin kjarri. N við vegaslóða.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

1,2 x 1,2 m (NNA - SSV) og 1 m há. Úr hraungrjóti. Vel gróin og farin að hrynja, mest á N - hlið. Botn er mjög vel gróinn.

Gæti verið yngri en 1900.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær (GPS og ljósm.) með leyfi Fornleifaverndar ríkisins, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Fornleifaskrá

Aðalnr.

311

Sýsla

Gullbringusýsla

Sveitarfélag

Hafnarfjörður

Táknatala

1400

Landareign

Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Sandra Sif Einarsdóttir

Dags.

17.11.2006

GPS Staðsetning

E 353694 N 393595

Viðmiðun

Isn 93

M.y.s.

69

Skekkja

5

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Fjöldi

1

Hættumat

Ekkert

Hætta

Engin

Ástand

Sæmilegt

Aldur

1900-

Í eyði

Tímab. hættumat

Línulögn

Tímab. hætta

Lítill

Merkja?

Nei

Minjagildi

Lítið

Einkunn

1

Varðveislugildi

Lítið

Einkunn 2

1

Friðlýsa?

Nei

Friðlýst?

Nei

Hvenær

Lega og staðhættir

Ofan á klettahlól norðan við dal.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

0,6 x 0,8 m (NV - SA) og 0,6 m á hæð. Úr hraungrjóti. Fáir stórir steinar. Lítt gróin. Hugsanlega nýleg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Sandra Sif Einarsdóttir

Filma nr./teg. myndar

Fuji FinePix S 7000

Athugasemdir

Engra mótvægisaðgerða þörf.